

A scenic view of a pond in a park. The foreground shows a sandy and rocky shoreline. In the middle ground, a wooden fence runs along the edge of the pond. Two ducks are swimming in the water. The background is filled with tall, bare trees under a clear blue sky. The text 'Pispalalainen' is overlaid in a large, white, stylized font, and '2 • 2012' is overlaid in a smaller, white, sans-serif font below it.

Pispalalainen

2 • 2012

ENTISTÄ TANAKAMPI

Tietovisat ke klo 19.07
Huutovisa la klo 15.00

Tahmelan vierottie 2
puh. 222 3353
avoinna ark. 15-24, la 12-01, su 12-23

Livemusiikkia viikonloppuisin! www.kujakolli.fi

VASTAVIRTA~KLUBI

MA – PE ★ 15 – 02

LA – SU ★ 12 – 02

TÄYDOKILPAILU JOKA TIISTAI

21:30

TUU SINNE NYT.

Pispalan valtatie 39 • muu ohjelma - www.vastavirta.net

Pispalalainen 2 / 2012

Päätoimittaja
Jari Niemelä

Toimitussihteerit
Juho Ylinampa
Kirsi Hietala

Toimituskunta
Jari Niemelä
Juho Ylinampa
Kirsi Hietala
Paula Huhtanen
Ilpo Mikkonen
Veikko Niskavaara
Asko Parkkonen
Marita Sandt
Anni Laivoranta
Tomi Niemi
Veikko Niskavaara
Kiti Saarinen
Aksel Gümüs

Kansikuvat
Ilpo Mikkonen

Taitto
Anni Laivoranta

Painopaikka
Tampereen Offsetpalvelu Oy

Painosmäärä
4500

Julkaisija
Pispalan kumppanuus ry

Jakelu
Suur-Pispalan alue

Pispalan verkkosivut
www.pispala.fi

Pispalalainen verkossa
www.pispala.fi/pispalalainen

Ilmoitukset
Katso mediakortti lehden
nettisivuilta

Lisää Pispala-juttuja
www.mansetori.fi/pispala

Toimitus
Pispalan kirjastotalo
Tahmelankatu 14
33240 Tampere
puh. 03 223 9654
pispalalainen@gmail.com

Seuraava numero ilmestyy
toukokuussa 2013

Toimitus ottaa vastaan aineistoa,
juttuvinkkejä ja palautetta.

MUUTOKSEN TUULIA

Pispalaan ja lähialueille puhaltavat edelleen muutoksen tuulet. Harjun kaavoituksen ykkösvaihe etenee ensi vuonna ratkaisuunsa. Santalahden jo monissa yhteyksissä liian massiiviseksi todettu kerrostalokaava tulee käsittelyyn yhdyskuntalautakuntaan. Pispalan nippu-uittotunnelin kohtalosta päätetään vielä tässä kuussa. Muun muassa näistä asioista sekä mielenkiintoisista ihmisistä ja tapahtumista – jopa pispalalaisten tempauksista rapakon takana – kerromme tässä lehtemme joulunumerossa. Seuraava *Pispalalainen* ilmestyy ensi toukokuussa. Sitä silmällä pitäen toivomme lukijoiltamme runsaasti juttuvinkkejä. Mutta nyt, hyvät lukijat, syventykäämme paikallisiaan ja hiljalleen myös suuren juhlan odotukseen. Toivotan kaikille rauhallista ja hyvää joulua!

Jari Niemelä
päätoimittaja

Sisällysluettelo

- 6 Tahmelan lähde
- 7 Kolumni
- 10 Tahmelan päiväkotiki 50 v.
- 11 Lastenkotien historiaa
- 13 Pispala punertui hieman
- 14 Pispalan koulun hirsitalo-projekti
- 16 Meinattiin tehreä
- 18 Hassan Blasim
- 20 Mona Ratalahti
- 22 Karoliina Hannula
- 23 Syrjäytymisestä
- 24 Kumppanuusraportti
- 25 Kesä PAUhouseella
- 26 Yritysesittelyjä
- 28 Moreenin kuulumiset
- 30 Syyskääntö
- 31 Saunanäyttely
- 32 Rajaportin saunan remontti
- 33 Hometalosta unelmataloksi
- 34 Uittoyhdistyksen talo
- 35 Kannaksenkatu 12
- 38 Pää paloi
- 39 Swingformers-festivaali
- 40 Jalkapallon juhlaa
- 41 Tohvelisankarit
- 42 Vilén kiihdyttelee
- 43 Vihtorin haastattelu
- 46 Uittotunneli

"Miksi en
ostanut keittiötäni
Kvikiltä?"

*Klovni, aivan liian kalliin
keittiön omistaja*

kvik
...smart in Danish

Kvik Tampere, Retail Park Veska,
Saapastie 2, Pirkkala, puh. 0207 289 380

HUOM!

**MITÄ
NE PUHUU
ETTEI KAUPPA KÄY!**

**HUOMI:N AMMATTITAITOINEN
HENKILÖKUNTA PISTÄÄ
PYÖRÄT PYÖRIMÄÄN!**

**Palveluksessanne
huippumyyjämme!**

**Leo
Aalto**
Myyntineuvottaja,
045 857 1070

**Pauli
Hiekkavirta**
Käsitöidenvälittäjä,
LKV, AJAT
045 669 4929

**Topi
Inkinen**
Myyntineuvottaja,
040 717 3022

**Ville
Korkeela**
Myyntineuvottaja,
KED
0400 406 908

**Mika
Leinonen**
Myyntineuvottaja,
0400 547 735

**Timo
Lepomäki**
Käsitöidenvälittäjä,
LKV, KIAT
040 500 9083

**Terttu
Mattila**
Käsitöidenvälittäjä,
LKV
0440 244 453

**Cristina
Mubonen**
Käsitöidenvälittäjä,
LKV
050 918 3914

**Henri
Niskala**
Myyntineuvottaja,
044 277 2284

**Samuel
Rippa**
Yrittäjä, Käsitöiden-
välittäjä, LKV
040 192 9197

**Mikael
Rippa**
Myyntineuvottaja,
045 866 1351

**Risto
Taskinen**
Käsitöiden-
välittäjä, LKV
040 550 3938

**Anna
Tornikoski**
Myyntineuvottaja,
050 323 1555

**Jussi
Uusitalo**
Myyntineuvottaja,
040 827 3808

**Ilmari
Valkama**
Käsitöidenvälittäjä,
LKV
0400 556 250

**Miikka
Launiainen**
Myyntineuvottaja,
040 755 6934

Katso kaikki kohteemme:

- Etuovi.com Oikotie.fi
- Jokakoti.com Huom.fi

**Kattavin markkinointi
= paras lopputulos.**

Huom!n joukkueessa mukana!

Nordea

kvik
...smart in Danish

HADE
www.hade.fi

Santaniemi
Interior Design

Kaakelikeskus

**VALJASTA PISPALA-TAHMELA-
PYYNIKKI-AMMATTILAISET
KÄYTTÖÖSI JA HYÖDYNNÄ
ARVOSETELIMME.**

**KUTSU MEIDÄT
MAKSUTTOMALLE
KOTIKÄYNNILLE NIIN
KERROMME, MITEN
ASUNNON VAIHTO
SUJUU PARHAITEN.**

**SOITA HETI!
0207802660 / HUOM!**

Jutun kirjoittaja Laura Telenius on nykyisin Tampereen yliopiston biolääketieteellisen teknologian opiskelija. Hän valmistui keväällä 2012 Tampereen lyseon lukion kansainväliseltä IB-linjalta. Tutkinnon yhtenä osana on Extended Essay -niminen tutkielma, jolla Laura voitti keväällä Suomen Akatemian järjestämän Viksu-tiedekilpailun Kemia 2011 -palkinnon. Viksu on tiedekilpailu lukiolaisille, johon saa lähettää oman tutkielmansa, aiheesta kuin aiheesta. Lauran tutkielma käsitteli Tahmelan lähteen veden laatua ja kemiallista vedenpuhdistusta. Lisätietoja s-postilla laura.telenius@uta.fi
Kuva: Ilpo Mikkonen

TAHMELAN LÄHTEEN VESI ON PUHDISTETTAVISSA

Tahmelan ison lähteen historia on pitkä, ja tutkimustyöni tuomasta tiedosta huolimatta lähteen menneisyys on itsellenikin osin tuntematon. Olen sitä sukupolvea, joka on nähnyt lähteen vain nykytilassaan -likaantuneena ja saastuneena. Olin kuitenkin kuullut vanhemiltani, isovanhemmiltani sekä muilta Tahmelan alueella asuvilta perhetutuilta lähteen aiemmasta käytöstä kotitalousvetenä, ja sen yllättävästä saastumisesta 1970-luvun tienoilla.

Miettiessäni tutkielmani aihetta perhetutuja ja Kemira Oy:n varatoimitusjohtaja **Kaj Jansson** kertoi minulle tarkemmin lähteen tilasta sekä mahdollisuudesta alkaa puhdistaa lähteen vettä. Kiinnostuin aiheesta, ja lopulta Jansson toimikin työni ohjaajana. Yhteistyö Kemiran kanssa mahdollisti työhöni liittyvien tutkimusten tekemisen, ja ilman Janssonin apua ja häneltä saatua tukea työni olisi tuskin onnistunut.

Tutkimuksen tekeminen alkoi keuhalla 2011. Ensimmäinen askel kohti lähettä oli sen historian tutkiminen. Taustatiedot lähteestä ja aiemmin tehdyistä vedenlaatu- ja kemiallisista tutkimuksista sain Tampereen kaupungin ympäristöosastolta ja Kokemäenjoen vesistöjen ve-

siensuojeluyhdistys ry:ltä. Aiemmistä tutkimuksista huolimatta syytä veden saastumiseen ei ole löydetty.

Lähteen historiaa tutkiessani saatan kuitenkin todeta, että lähteen ruoppauksella 1970-luvulla on vaikutusta lähteen vedenlaadun heikkenemiseen. Sitä, mikä veden hajun ja värimuutokset aiheutti, en osaa sanoa. Taustatutkimuksien jälkeen tuli aika hakea lähteestä näytteet ja aloittaa itse veden tutkiminen.

Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää, mikä on sopiva annostus yleisesti vedenpuhdistuksessa käytettävää kemikaalia puhdistamaan yksi litra lähdevettä. Sopivaksi annostukseksi määritin pienimmän mahdollisen annostuksen, jolla epäpuhtauksien pitoisuus vedessä

laskee niin paljon, että vesi on juomakelpoisen veden määräysrajojen sisällä. Käytin tutkimuksessani kuutta litran näytettä, joista jokaiseen lisättiin eri annostus kemikaalia; ensimmäiseen näytteeseen 10µl ja kuudenteen 60µl kemikaalia.

Lähteen vesi on puhdistettavissa

Tein tutkimukset perinteisillä vedenpuhdistusmenetelmillä käyttäen kemikaalina nestemäistä polyalumiinikloridiliuosta (Kemira PAX-18) ja flokkulaattoria kemikaalin sekoittamiseen näytteisiin. PAX-18 toimii varausten neutralisointi- ja koagulaatiomekanismeilla. Positiiviset alumiinimolekyylit liuoksessa sitoutuvat negatiivisesti varautuneisiin vesimolekyyleihin ja siten epäpuhtauksiin vedessä. Molekyylin varauksista tulee täten neutraaleja, jolloin muodostuu suurempia hiukkasia, jotka on helpompi erottaa vedestä. Koagulaatiovaiheessa alumiini ja alumiinihydroksidi hiukkaset asettuvat dekanterin pohjalle, ja laskeutuessaan

keräävät vedestä epäpuhtaudet. Puhdas vesi jää pinnalle, ja epäpuhtaudet muodostavat sakkakerroksen dekanterin pohjalle.

Näillä menetelmillä tutkin vedestä bakteerien määrää, veden väriarvoja, pH-arvoa, lämpötilaa ja ortofosfaattikonentraatiota. Määritykset tehtiin spektrofotometrillä. Lisäksi Kemiran vesilaboratoriossa tehtiin tutkimukset veden sameudesta sekä permanganaatin, raudan ja mangaanin pitoisuuksista.

Selvisi, että vain 20µl polyalumiinikloridia litrassa lähdevettä on riittävä annostus laskemaan kaikkien epäpuhtauksien pitoisuutta jopa 90%, jolloin lähteen vesi olisi myöskin juomakelpoista.

Maksaa 146 euroa kuukaudessa

Veden tutkimisen ja tulosten lisäksi keskustelen tutkielmassani mahdollisista toimenpiteistä, joilla Tahmelan lähteen veden voisi puhdistaa, ja pohdin puhdistuksesta koituvia kustannuksia.

Teoriassa Tahmelan lähteen kerta- puhdistukseen kuluisi noin 22,5kg/

m³ Kemira PAX-18 kemikaalia. Tämä kerta-annos tulisi maksamaan noin 5,6 €, riippuen tuotteen hinnasta markkinoilla. Tahmelan lähteen tilavuus on kutakuinkin 750 m³ ja veden virtaus lähteeseen noin 7,5 litraa sekunnissa. Käytännössä virtausnopeus kertoo sen, kuinka nopeasti lähde "täyttää itsensä" uudelleen.

Laskujeni mukaan tähän kuluu aikaa 28 tuntia, vähän yli vuorokausi. Jotta lähteen voisi pitää puhtana esimerkiksi kuukauden, täytyisi sinne lisätä edellä mainittu kerta-annos 28 tunnin välein, eli 26 annosta koko kuukauden aikana. Täten kustannukset olisivat noin 146,3 euroa kuukaudessa.

Täytyy kuitenkin muistaa, että koko lähteen puhdistuksessa käsitellään niin suurta vesimäärää, että puhdistus saattaa tuottaa vaikeuksia kemikaalin lisäyksen ja sekoittamisen osalta. Itsessäni tämä ainakin herättää kysymyksen, onko koko lähteen puhdistaminen kannattavaa ja

käytännössä edes mahdollista. Ehkä juuri tämän takia olisin utelias kokeilemaan. Vaikka lähettä ei voisikaan puhdistaa entiselleen juomakelpoiseksi talousvedeksi, omasta mielestäni Tahmelan lähteen ympäristö on kuitenkin niin kaunista ja menneisyytensä takia myös arvokasta, että pelkästään lähteen ulkonäöllä voisi olla suuri merkitys.

Kuvassa dekanterit, joissa vesinäytteet eri kemikaalipitoisuuksilla koagulaatiovaiheen jälkeen. Kuvasta huomaa, kuinka epäpuhtaudet ovat laskeutuneet dekanterien pohjalle ja pinnalla on vain puhdas vesi. Ennen kemikaalilisäyksiä ja puhdistusta kaikki näytteet olivat ruskeankeltaisia ja sameita.

Tammikuun 20. päivänä vuonna 1835 syntyi Tottijärvellä Karl Jakobinpoika Bergstad. Hän kuoli, kun viimeistä suurta nälkävuotta 1868 oli enää muutamia päiviä jäljellä. August Kaarlenpoika Bergstad oli silloin jo kaksivuotias ja eli 78-vuotiaaksi, vaikka on vaikea ymmärtää, millä eväillä.

August osallistui suuriin mullistuksiin ja suomensi nimensäkin, kun se oli muotia: hänestä tuli Vuorela vuonna 1906. Lapsuudenmuistot varmaan vaikuttivat siihen, että kapinan aikaan hän organisoi viljan takavarikoinnin Tottijärvellä ja sai siitä sakkotuomionkin.

Vanha August oli järnefeltiläinen absoluuttinen pasifisti, mutta hänen samanniminen poikansa ja puolueto-

KOLUMNI TOTTIJÄRVEN PERILLISIÄ TAMPEREELLA ASTI

verinsa - Aukusti-vaarini - osallistui kapinaan 20-vuotiaana "kuulapruiskuamupujana". Nykyiset kunnallispoliittiset ristiriidat tuntuvat tuohon verrattuna vaatimattomilta.

Nämä asiat ovat nousseet mieleen, koska minua tarmokkaampi sukumme tutkija teki tänä vuonna pari mielenkiintoista löytöä.

Muuan Elias Lönnrot oli lähettänyt omistuskirjoituksellaan varustetun Kalevalan II painoksen Kaarle Bergstadille vuonna 1849. Laukon torpparien pojat, Bergstad ja Helenius, olivat nimittäin puhtaaksikirjoittaneet teoksen.

Nyt on löytynyt isoisäni isoisän Lönnrotille kirjoittama kiitoskirje. Allekirjoitus on "Karl Jakobin poika Bergstaasta". Tuossa sukupolvessa ei ajatusta varsinaisesta sukunimestä vielä otettu kovin vakavasti. Niinpä Kaarlen joulukuun 21. päivänä vuonna 1841 syntynyt pikkuveli kulkikin aikuisikänsä

nimellä Jakob Berglund.

Jakob Berglundista näyttää tulleen kirjansitojamestari ja Tampereen Käsitöläisyhtiön varapuheenjohtaja ja sihteeri. Toinen tämän vuoden löydöistä on Jakob Berglundin valokuva. Kun nuorempana kuolleesta isoveljestä ei sellaista ehditty ottaa, Jakob Jakobinpojan kuva on paras todiste siitä, miltä Vuorelat näyttivät 1800-luvulla.

Isän puolen sukujuureni ovat siis jopa kymmenien kilometrien päässä paikasta, jossa nyt kirjoitan. Äitini Leila Maria Martin kyllä syntyi Pispalassa vuonna 1933. Hänen isänsä oli levyseppä ja haitaristi Jooseppi Edvard Martin, jonka veljiä olivat Hermann ja Martti Martin, mutta se on pispalaisille niin tuttua tarinaa, että ei siitä viitsi tälle yleisölle enempää kertoa.

**Tervetuloa omaan kauppaan,
PISPALAN SALEEN**

Asiakas
= Omistaja

Meiltä saat joulun postipaketit, postimerkit
sekä Veikkauksen arvot mukavasti kauppa-
reissun yhteydessä.

SALE PISPALA
Pispalan valtatie 2 U

Sale

Edullinen. Tuore. Helppo.

MA-PE 8-21
LA 8-21
SU 11-21

**LAADUKKAITA JOULUKUUSIA
RAJAPORTIN SAUNALTA**

TULE KUUSIKAUPOILLE
18.-24.12 KLO 10.00-21.00
PISPALAN VALTATIE 9

Jouluaattona kuusikauppa
päättyy iltapäivällä

Jouni Kopsa
puh. 046 6165586

*Jo 5 vuotta
hemmoteltua
Pispalassa!*

Salon Eira
PISPALAN PARTURI

*Tule
hemmotellutheeseen!* **18€**

Hiusten pesu + hoito +
rentouttava päänhieronta

Sim PERMANENTTI + VÄRIKÄSITTELYT
SIM SENSITIVE -TUOTTEILLA
Hyvän ilman Kampeamot

050 414 3939
Pispalan valtatie 21

TOIVOTAMME ASIAKKAILLEMME JA
YHTEISTYÖKUMPPANEILLEMME
**IHANAA JOULUA JA
ONNEA VUODELLE 2013!**

Suosittelimme joulusetelmien
tilaamista etukäteen.

Blummar
KUKKAKAUPPA,

PYYNIKINTORI 3, 33230 TAMPERE PUH. 0400 776 311
EMAIL. BLUMMARI@PP.NET.FI WWW.KUKKAKAUPPABLUMMARI.FI

PC-Räätäli.fi
Tietokoneita & huoltoa vuodesta '94

- Huolto lähelläsi
- Kysy räätälöity tarjous
uudesta tietokoneesta

Käytetyt
laaturkannettavat

03 344 3632 Pispalan valtatie 54

**Hyvää joulua
ja onnellista
uutta vuotta**

toivottaa
Tmi Remontti-Olli
040-5757 909

www.vimarak.com

VIMARAK – VIMPAN PÄÄLLE!

RAKENNUSLIIKE

VIMARAK

PAA SOITTAEN: 041 544 8991
...tai laita sähköpostia: vimarak@luukku.com

Kitaran juhlaa
Tampereellä 1.-9.6.2013

JOULUTARJOUS:
FESTARIPASSI 2013
95 € (NORM. 139 €)
MYNNISSÄ 15.12. ASTI VERKKOSIVUILLAMME

WWW.TAMPEREGUITARFESTIVAL.COM

MUSIIKKIKOULU | GUITAR SHOP

MUSIIKITOTEEMI

Musiikkitoteemi
kiittää asiakkaitaan
kuluneesta vuodesta
ja toivottaa kaikille
**Rauhaisaa
Joulun aikaa ja
Onnellista
Uutta Vuotta!**

Vinkki pukinkonttiin:
Lahjakortti soittotunnille tai
Guitar Shopiin!

WWW.MUSIIKITOTEEMI.FI
PUH: 044 5633 949

Tahmelan päiväkoti juhli 50-vuotissynttäreitä

Ensimmäinen lokakuuta tuli kuluneeksi 50 vuotta siitä, kun Tahmelan päiväkoti valmistui. Samassa osoitteessa on päivähoidettu lapsia jo vuodesta 1938 alkaen, mutta silloinen Lasten seimeksi nimetty rakennus paloi pahoin vuonna 1959.

Syntymäpäiville oli kutsuttu nykyisiä ja entisiä työntekijöitä, ja huone täyttyi jälleennäkemisen täyteisestä rupattelusta. Kuultiin vuoden

loppuun asti päiväkodin johtajan vi-ransijaisena toimivan Päivi Uotisen tervetuliaissanat. Sitten pitkäaikainen työntekijä Päivi Järvenpää muisteli puheessaan muun muassa lasten suusta kuultuja mietteitä.

Tää on hyvää, mutta mikä se siellä suussa oikein pistää? Tuumasi ensimmäisen kerran kalakeittoa maistaakseen saanut tyttölapsi. Unta usein suositellaan lääkkeeksi moneenkin vaivaan, mutta kerran lensi peitto yläpediltä ja

Sinisiipien ryhmä valmistautumassa sienisatuun

närkästynyt poika ryhtyi tiukkaan vastaväittelyyn: *luulek tää päivä, että oli hyvä lääke pittää vain päätä tyynyyn, tuometta oli tsota, oli nälänhätä, oli-ko hyvä lääke laittaa päätä tyynyyn. Mannerheim oli tuuri totapäällikkö... *ikävä ilme* kukaan ei tullu luokte, luulek tää että oli hyvä lääke...*

Puheiden jälkeen lapsiryhmät esitivät kukin ohjelmanumeronsa. Hetki oli odotettu, mutta jätetään pienten taiteilijoiden otteet vielä salaisuudek-

si. Loppuaika oli varattu kahvitteille ja vapaalle keskustelulle. Entinen johtaja Leena Mattila kertoi pitäneensä työstään erityisesti siksi, että aina tiesi, oliko onnistunut vai ei. Muuttuvan lastenhoidon suhteen hän pohti, kuinka tärkeää on, että jatkossakin olisi aikaa kuunnella lasta.

TEKSTI JA KUVA: JUHO YLINAMPA

TULE PISPALANMÄEN KERHOON!

TEKSTI: KIRSI HIETALA

Löydä aarrearkusta päivän ohjelma. Sieltä avautuu tarinoita, joita viedään eteenpäin laululeikkien, musiikkiliikunnan, loruilun, kädentaitojen, roolileikkien ja pelien avulla. Ahjolan varhaiskasvatuskerho, Pispalanmäen kerho etsii 3-5-vuotiaita lapsia aloittaakseen toimintansa.

Pispalanmäen kerhotila sijaitsee vanhassa leipomossa Pispalan valtatiellä. Sen toiminta pohjautuu lapsilähtöisyyteen, yksilön kunnioittamiseen ja yhteisöllisyyteen.

Lapsia rohkaistaan osallistumaan toimintaan 4-7 hengen pienryhmissä. Jokainen lapsi voi tuoda esille omia vahvuuksiaan. Esimerkiksi jumpan jälkeen lapsilta kysytään, mikä oli kivaa ja mitä he halusivat tehdä seuraavalla kerralla.

Kerho tukee perheitä, joilla ei ole kopäivähoidon tarvetta.

Se on perheille maksuton. Kaupungin tarjoama palveluseteli oikeuttaa lapsenkäymään kerhossa 12 kertaa kuukaudessa. Sen sijaan eväät on tuotava kotoa. Kerhopäivät ovat arkisin kello 9-12.

Pispalanmäen kerhotiloissa on tällä hetkellä tanssi- ja balettikerho iltaisin. Varhaiskasvatuskerhon tavoitteena on alkaa viimeistään elokuussa 2013. Se voi toimia jo tammikuussa, mikäli ryh-

mä saadaan kokoon.

Pispalanmäen kerho:
Pispalan valtatie 53

Lisätietoja:
Taina Keskinen, päiväkodin johtaja,
Ahjolan varhaiskasvatusvastaava
p. 044 553 8433
etunimi.sukunimi@ahjola.fi

TAHMELOSSA TOIMINEET LASTENKODIT

Varhaisin on Kalliolan lastenkoti (1920-1988), joka toimi Pyhäjärven rannalla niin sanotun Varalan mutkan paikkeilla sijainneessa huvilassa. Alun perin Kalliolan perusti kirkkoherra Heimo Pätiälän johtama Orpokoti Siunauksela sisällissodan jalkoihin jääneitä tamperelaisia punaorpoja varten. Orpokodin ohjelman mukaan yli seitsemänvuotiaat kävivät kansakoulua ja sitä nuoremmat saivat opetusta johtajattarelta. Lisäksi lapsille opetettiin kodinhoitoa, puhtaanapitoa ja puutarhanhoitoa. Kansakoulun käyneille järjestettiin ammattiopetusta. Lastenkodissa oli tilaa noin kymmenelle lapselle.

Samoihin aikoihin myös Tampereen Vapaaseurakunta perusti Pispalanharjulle Toivontuvan eli Toipparin antamaan orpolapsille toivoa paremmasta elämästä. Punaorpoja Toipparissa hoidettiin vuoteen 1929. Toivontupa toimii yhä.

Kunnallinen Pispalan lastenkoti Tahmelaan perustettiin vuonna 1938 heti kaupunkiliitoksen jälkeen. Lastenkoti sijaitsi Tahmelan hyppyrimäen vieressä. Mutta edelleen Tahmelasta puuttui lastenseimi. Tahmelan Työväenyhdistyksen aloitteesta kaupunginhallitus

Tahmela ja Ansiokallio vuonna 1961. Etualalla Pyhäjärven rannan ns. huvilavyöhykettä. Oikealla Varalan rakennuksia ja keskellä Schreckin huvila. Vasemmalta alhaalla niemen kärjessä Kalliolan lastenkoti. Siitä eteenpäin Pispan huvila ja rantsauna. Oikealla ylhäällä erottuu Tahmelan hyppyrimäen alastulorinne. Tähän maisemaan Tahmelan päiväkoti perustettiin 50 vuotta sitten.

päättyi vuonna 1948, että hyppyrimäen vieressä sijainnut lastenkoti siirretään Pispan huvilaan Hirvitiien päähän ja lastenseimi sijoitetaan entiseen lastenkotiin. Pispan huvilassa (nyk. A-Kilta) lastenkoti toimii vuoteen 1977, jonka jälkeen siellä aloitti Naisten Suojakoti.

Tahmelassa oli siis samaan aikaan lastenkodit Pispan ja Kalliolan hu-

vilossa sekä Tahmelan lastenseimi (1948-1959). Tahmelan lastenseimi tuhoutui dramaattisessa tulipalossa vuonna 1959. Nykyinen Tahmelan päiväkoti perustettiin vuonna 1962.

TEKSTI: ASKO PARKKONEN
KUVA: ENSIO KAUPPILA,
VAPRIIKIN KUVA-ARKISTO

AHJOLAN REMONTTI HAJAUTTAA TOIMINTAA

Ahjolan toimitalossa alkoi peruskorjaus ennen juhannusta. Päiväkotij- ja toimistotilat ja piha-alue ovat remontissa. Rahoitusta ei saatu vielä julkisivun ja kaikkien harrastustilojen kunnostamiseen, kuten verhoilu- ja kudontatiloihin ja taideluokkaan. Koko rakennukseen tehdään myös putki, sähkö ja ilmastointitöitä.

Opiston toimistopalvelut toimivat tällä hetkellä Pyynikin Triכון tiloissa. Siellä kokoontuvat myös entisöinnin, verhoilun ja teatteri-ilmaisun ryhmät. Sen sijaan päiväkoti on tauolla kunnostuksen ajan.

Nuorisotyön tanssi- ja balettikerho on siirtynyt entisen leipomon tiloihin Pispalan valtatielle. Sinne on tulossa myös Pispalanmäen kerho, avoin varhaiskasvatuskerho 3-5-vuotiaille lap-

sille. Sen tavoitteena on alkaa viimeistään elokuussa 2013, tai jo tammikuussa, mikäli ryhmä saadaan kokoon.

Kudontaluokka siirtyi Rientolaan vähän pienempiin tiloihin, joten kaikkia kangaspuita ei voitu siellä kasata. Taideluokalle rakennettiin uudet tilat Rientolaan purkamalla tietokoneluokkaa. Kaikille Ahjolan liikunta- ja balettisaleissa toimineille ryhmille ei löytynyt korvaavia tiloja.

Koko kansalaisopistoa ajatellen tarjonta ei kuitenkaan merkittävästi vähentynyt kokonaistuntimäärissä, sillä uusia kursseja järjestettiin peruttujen tilalle.

Peruskorjauksen ensimmäinen vaihe

TEKSTI: KIRSI HIETALA
KUVA: ILPO MIKKONEN

valmistuu kevään 2013 aikana, joten päiväkoti voisi aloittaa toimintansa jälleen elokuun alussa. Uudistettuihin tiloihin mahtuu 50 lasta entisen 28 sijaan.

Opiston toimistopalvelut ja opintoryhmät palaavat Ahjolan tiloihin myös syksyllä 2013.

Palvelemme
ma-pe 8-20

Päivystämme
la-su 9-14

Eläinlääkäriasema Reviiri palvelee lemmikkiäsi joustavasti.

Arkipäivisin on tarjolla myös akuuttiaikoja, jotka vapautetaan vasta ko. päivän aamuna. Nettiajanvaraus 24 h.
Tervetuloa hyvinvoinnin reviirille!

Lisää osaamista ja enemmän aikoja:

Hanna Laine - sisätaudit, akuuttihoito
Pipsa Lampinen - ortopedia, kirurgia, myös nivelkirurgia
Pirita Ahonen - kissat
Minna Kirveskoski - hammashoidot
Noora Naaralainen - ihosairaudet sekä allergiat, kirurgia

Pispalan valtatie 91, 33270 Tampere, puh. 010 6666 777
info@reviiri.info, www.reviiri.info

Puhelut: lankapuh. 0,0821 €/puhelu + 0,059 € min. matkapuh. 0,0821 €/puhelu + 0,169 €/min.

 facebook.com/reviiri

PISPALA PUNERTUI HIEMAN

Pispalalaisten ääni kuuluu entistä vahvemmin Tampereen kaupunginvaltuustossa. Harjumme sai peräti kolme uutta "paikallissenaattoria" Tampereen päättäviin elimiin. Vuoriston väestä valtuustoon ylsi peräti kuusi ehdokasta: äänikuningattarena Satu Hassi ja hänen jälkeensä Peter Löfberg, Jari Niemelä, Mikko Alatalo, Antti Ivanoff ja Arne Raevaara.

Lokakuun kuntavaalien voittajat Pispalassa olivat Perussuomalaiset ja SDP. Perussuomalaiset kiilasivat Keskustan ohitse ja SDP päihitti rankingissa Vasemmistoliiton.

Koko vasemmiston kannatus nousi hieman Pispalassa. Vuonna 2008 kannatus oli 30,5 ja nyt 31,2 prosenttia. Nousu johtuu SDP:n kiristä, sillä Vasemmistoliitto menetti kannatukseltaan yhden yksikön.

Äänestysprosentti Pispalassa oli sama kuin neljä vuotta sitten. Saavutus on kiitettävä 68,3 prosenttia, kun koko Tampereen prosentti vajosi 56,3:een.

Tässä jutussa tarkastellaan, kuinka pispalalaiset läpimenijät pärjäsivät vaaleissa. Äänestyspaikkana oli Pispalan koulu.

Voittajat

Perussuomalaisten kannatus on nousut kaksissa vaaleissa peräkkäin. Vuodesta 2004 nousu oli 3,9 prosenttiyksikköä ja nyt kolme. Vaalivoitolla läpi meni rakennusjohteluun erikoistunut toiminnanjohtaja **Arne Raevaara**.

Demarit onnistuivat kääntämään Pispalassa neljä vuotta sitten sattuneen tappionsa ja nostivat nyt kannatustaan niin, että tietokirjailija **Jari Niemelä** puhkaisi rajan. Hän keräsi Pispalasta läpimenneistä toiseksi eniten ääniä (samaa äänimäärään ylsi RKP:n ehdokas).

Häviäjät

Vihreät hävisivät Pispalassa, mutta eurokansanedustaja **Satu Hassin** vetovoima nosti hänet valtuustoon. Kokoomus kuuluu niin ikään häviäjiin, mutta **DI Antti Ivanoff** uusi valtuustopaikkansa. Keskusta menetti myös hieman – silti kansanedustaja **Mikko Alatalo** uusi pestinsä. Myös RKP hävisi ääniä, mutta **Peter Löfberg** oli jälleen takuvarma läpimenijä.

Pispalan koululla äänensä antaneet eivät luottaneet entiseen malliin sitoutumattomiin saati kommunisteihin. Huomionarvoista on kristillisdemokraattien kannatuksen lasku Pispalassa toiseksi viimeiseksi. Vasemmistoliiton yhden prosenttiyksikön lasku Pispalassa johtuu pitkälti siitä, että neljän vuo-

den takaisten vaalien äänikuningatar **Marjatta Stenius-Kaukonen** ei ollut enää ehdolla. Piraattipuolue sai Pispalasta 16 ääntä, muut marginaaliryhmät yhden tai ei mitään.

Mitä tapahtui?

Pispalan poliittinen kartta siis punertui ja perussuomalaistui. Tulos noudattelee ylipäätään Tampereen vaalitulosta. Huomionarvoista on, että Pispala sai kolme uutta valtuutettua. Nyt Pispalan paikallissenaattoreita on kaikkiaan kuusi. Jos asiaa ajattelee ajankohtaisten kunnallisten hankkeiden kannalta, niin suurin puhevalta esimerkiksi Pispalan ja Santalahden kaavoituksen suhteen äänestäjien mielestä on Satu Hassilla, sitten Peter Löfbergillä, Jari Niemelällä ja Mikko Alatalolla.

Lähialueilta asuvista valtuustopaikkansa uusivat Hyhkyssä asuva kokoomuksen **Anna-Kaisa Ikonen** sekä Pyynikillä asuvat sitoutumattomien **Lasse Oksanen** sekä kokoomuksen **Ilkka Sasi** ja **Riitta Koskinen**. Äänestysprosentti koko Tampereella oli 56,3 (vuonna 2008 luku oli 59,4).

PISPALALAISEN TYÖRYHMÄ

PUOLUEIDEN KANNATUS PISPALASSA 2012

Puolue	Ääniosuus %	Muutos	2008
Kokoomus	28,7	(-1,1)	29,8
Vihreät	21,8	(-0,8)	22,6
SDP	14,8	(+1,8)	13,0
Vasemmistoliitto	14,3	(-1,0)	15,3
Perussuomalaiset	7,2	(+3,0)	4,2
Keskusta	4,6	(-0,4)	5,0
Tampereen Sitoutumattomat	2,3	(-0,6)	2,9
SKP	2,1	(-0,1)	2,2
KD	1,8	(-1,3)	3,1
RKP	1,4	(-0,4)	1,8

Äänestysalue no 27 (Pispalan koulu)
äänestysprosentti 68,3

Lähde: YLE/vaalit

PISPALAN PAIKALLISSENAATTORIEN ÄÄNET

Satu Hassi (vihr.)	119
Peter Löfberg (RKP)	29
Jari Niemelä (SDP)	29
Mikko Alatalo (kesk.)	27
Antti Ivanoff (kok.)	22
Arne Raevaara (PS)	18

Äänestysalue no 27 (Pispalan koulu)
äänestysprosentti 68,3

Lähde: YLE/vaalit

SATA VUOTTA HIRSITALON ELÄMÄÄ PISPALAN RINTEESSÄ

- vai Pispalan koulun viidesluokkalaisten mielikuvituksessa?

Pispalalainen kysyi Pispalan koululta juttua. Marko Vanhasen opettama vitosluokka vastasi haasteeseen kertomalla kulttuuriperintöopetukseen liittyvästä hirsitaloprojektista.

Hirsirunkoinen, 19 huoneen ja parin vinttikamarin käsittävä talo, on kohonnut ja sadan vuoden verran eteläpuoleisella rinteellä. "Jo maailman sivu...", sanovat vanhat pispalalaiset. Huoneita on remontoitu ja sisustettu aina uusien asukkaiden tullessa – aikakausien, mieltymysten, myös mahdollisuuksien vaihtuessa.

Tuokiokuvia eletystä elämästä:

Vanhimmat huoneet

"Pertti on joutunut jäämään huoneeseensa päiväkausiksi. Vesirokko painaa päälle ja olo on kamala. Taudin vähän hellitettyä, hän alkaa keitellä kalakeittoa. Aikansa kuluksi hän yrittää kehitellä kipinäinduktoria... keitosta tulee liian suolaista, kun hän uppoutuu puuhaansa..."

Naapurissa Johanna elää elämänsä parasta hetkeä; muutto omaan huoneeseen on ohi ja uusi naapuri, Ritva Järvenpää, on auttanut sisustuksessa ja istuu nyt yhteisen ruokapöydän ääressä. Ilta pimenee, mutta jatkuu onnellisissa merkeissä. Naapurukset käyvät vielä yhdessä katsomassa alakertaan tuotua koiranpentua, Elmeriä.

Yläkerrassa kolistellaan, suomalaisella vietetään syntymäpäiviä. Sukulaisten saapuessa aletaan heti kehua maisemaa. Seurapeliä pelaaminen onnistuu juuri ja juuri ahtaassa huoneessa, mutta kun kaikki kutsutut talon asukkaat saapuvat, päätetään siirtyä pihamaalle syömään. Naapurin lahjaksi veistämää puista ristiä kiitellään porukalla."

60-luvun huoneet

"Edellisten asukkaiden vanhoja tavaroita on kannettu vintiltä ja kellari-komeroista. Modernia tyyliä nähdään televisiosta, jollainen nyt sitten on Olli Matikaisella. Olli on asentanut antennia katolle jo useamman kerran, mutta sen suuntiminen on ollut hankalaa, kun ei aina tiedä pitääkö sitä kääntää Teiskoon vain Ylöjärvelle päin. 'Kylä täällä ny ainakin tessin pitäis näkyä' on yleinen mielipide.

Muutenkin remonttihommia tehdään monessa huushollissa. Lehtisen Seppoa potuttaa, kun kauan tehty kirjalyly tippuu alas ja täytyy rakentaa

uudestaan. Pölynimuria lainataan niiltä, joilla sellainen on. Tuomaskin on juuri lysähtänyt nojatuoliin lukeakseen hetken kirjaa ja huilataksen, kun ovikello soi ja naapuri tulee ärtyneenä hakemaan lainaamaansa imuria. Paras lähteä kävelylle ja katsomaan, jos saisi nimikirjoituksen naapuritalosta. Kuuleman mukaan siellä asuu Suomen paras sulkapallon pelaaja. Nimikirjoitusta kyllä käyttävät muutkin..."

Rapussa tulee vastaan Pärssisen Katja: koulun retkelle lähdössä, repussa makkaravoileipää ja matkalukemista.

Muutostyöt tuovat rappuun pölyä ja roinaa. Talon siisteystoimijalle, Kauko Putkelle, vähän hymähdetään ja sanotaan, että Kauko se tuntee joka pöly-

hiukkasen – nimeltä. Muuten Kaukoa on mukava jututtaa ja kuunnella. Hän on ollut silloin kylässä Mäkelän Pekalla, jonka ikkuna hajosi, kun kivet lensivät siihen lentokoneen pudottua ja törmättyä naapuritaloon. Hirveä oli ollut rysäys ja koko ikkuna oli pitänyt uusia, pokat ja kaikki kitattava uudestaan. Onneksi kenellekään ei sattunut mitään."

Nykypäivä

"Aamulla on ihanaa juoda teetä, mansikkateetä, parhaan kaverinsa kanssa, kun hän on yökylässä. Siniset seinät, valkoinen sohva ja upouusi pehmeä matto tekevät huoneesta täydellisen. Heidän kissa, Prinsessa, kätperyy hänen viereensä. Omat koirani vikisevät oven luona, ne haluaisivat varmaan ulos. Luuskelemme uusia sisustuslehtiä ja huomaamme samanlaisen valaisimen kuin minulla. Se on moderni ja antaa valoa syksyn pimeyteen. Tunne oman kodin omistajana, vaikkakin pienen opiskelijaboksin, on unohtumaton!"

Emmi katselee ikkunasta – puolen tunnin kuluttua on työhaastattelu

– on pakko lähteä, ettei myöhästy. Hän muistaa kuinka lapsena muutti tähän taloon, askel hidastuu... Emmi pa-

laa kotiin ja heittäytyy sohvalle. Tuntuu hirveältä muistaa, kuinka vanhemmat joutuivat autokolariin ja poliisit olivat soittaneet yöllä ja kuinka hän oli itkennyt. Kolme vuotta lastenkodissa, nyt kuitenkin oma koti. Kyyneleet valuvat. Asiat ovat kuitenkin nyt kunnossa..."

Sunnuntai-ilta on sateinen ja koko porukka menee koteihinsa; jääkiekkotreenien jälkeen Keijon mielestä on kiva vain syödä sipsejä ja katsoa tietokoneelta SM-liigaottelua. Pelatakin voi. Mattilan Samu on juuri pääsemässä Super Mario Bros 3:en viimeiselle tasolle, kun joku ääliö heittää lumipallon ikkunaan. Samu menee ulos, pallo lentää, osuu. Samu ryntää selvittämään kuka tuo tyyppi on: Äiti! 'Olet taas ollut liikaa sisällä ja vain pelannut, nyt ulos. Menään!'

Myöhemmin kotona Samu ja äiti läpäsivät kolmostason yhdessä.

Keke on lähdössä ulos auttamaan jätitelevision kantamisessa talon pihalle: salibandy MM2018-finaali alkaa juuri. Ovikello soi. Mummun syntymäpäivät vietetään meillä. Voi ei!

Irma-mummu yllättää ja haluaa lähteä katsomaan itsekin. Katseltaessa Keke saa tietää, että mummu on pelannut naisten MM-joukkueessa!"

Ja elämä jatkuu

"Päivät jatkavat kulkuaan, aurinko nousee valaisten talon idänpuoleista seinustaa ja sen asukkaita. Vinttikamarissa herää auringon myötä myös Marko, miesopettaja, joka aloittaa aina aamunsa juosten rivakasti ylös Jaakobin portaat. Hän on jo nuorena miehenä saanut opin ruumiinkunnon ylläpitämisen tärkeydestä Varalan urheiluopistossa. Jos tulee ongelmia sähköjen kanssa, Marko auttaa.

Läntisestä vinttikamarista, näkyvät talon tällä hetkellä vanhimman asukkaan, yhä opettajana toimivan, lapsuuden maisemat Vaakkolammen rannalla. Hänen nähdään aamuisin köpöttelevän kohti koulua, Pyynikin puoleisella rinteellä, sitkeästi, mutta matalalla askelella."

Jos haluat kuulla lisää talon asukkaiden elämästä, tule Pispalan koulun toiseen kerrokseen, 5b-luokkaan. Siellä 19 entisten, nykyisten ja tulevienkin asukkaiden tuttavaa kertoo sinulle totta ja tarua hirsitalon elämästä.

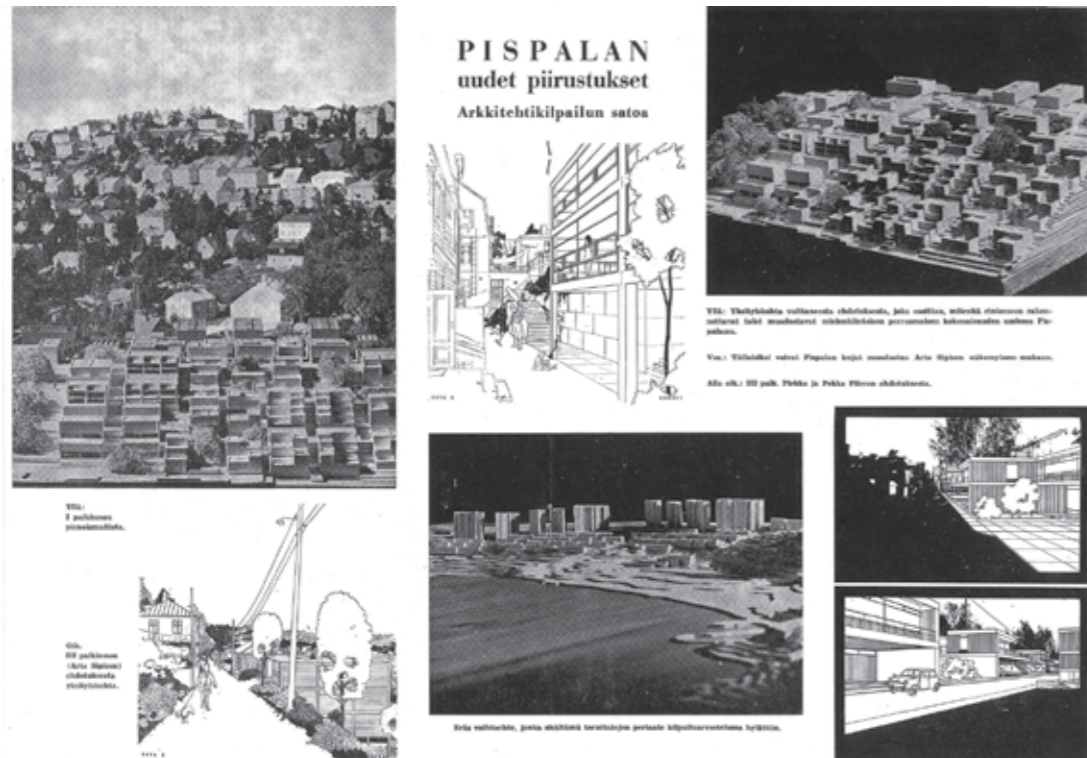
Hirsitalon rakentamisessa oppilaat saivat asiantuntija-apua työväenmuseo Werstaalta.

TEKSTI: PISPAN KOULUN 5B

PISPALASTA MEINATTIIN TEHRÄ KIVITALOJEN KAUPUNGINOSA

Millaiseksi Pispala olisikaan muuttunut, jos kaksi menneiden aikojen asemaakaavaa olisivat toteutuneet sellaisenaan? Harju olisi kerros- ja tasakattotalojen. Vanha pispalalainen rakennuskanta oli tarkoitus purkaa uuden tieltä.

Pispala liitettiin muiden läntisten alueiden kera Pohjois-Pirkkalasta Tampereeseen vuonna 1937. Harjulle oli pari vuotta aiemmin asetettu rakennuskielto, ja uuden asemakaava-alueen rajat määriteltiin 1939. Liikenteen valtaväyläksi kaavailtiin Valtakunnantietä, joka olisi kulkenut Eteläpuistosta Pyyntien kautta Tahmelaan. Nykyinen Tahmelan viertotie on kutakuinkin tuota vanhaa Valtakunnantien ”pohjaa”.

Pohjoismaisen arkkitehtikilpailun satoa Tammerkoski-lehdessä 3/1969

Kerrostaloja Vuoristoon

Vuonna 1945 valmistuneella kaavalla haluttiin muodostaa nykyistä isompia tontteja ja antaa luvat pääasiassa 2-3-kerroksisille kivisille uudisrakennuksille sekä kerrostaloille. 1950- ja 60-luvuilla kaupunki pakkolunasti vajaat 200 kiinteistöä pääasiallisena perusteenä juuri Valtakunnantien rakentaminen.

Talot kuitenkin vuokrattiin eteenpäin, sillä tien suunnittelu eteni vaivalloisesti. Vuoden 1945 kaava osoittautui hankalaksi toteuttaa Pispalan tonttien pienuuden vuoksi, eivätkä toisaalta asukkaatkaan olleet kovin halukkaita myymään kiinteistöjään, jotta kaavan mainostamia kerrostaloja, ostoskeskuksia ja ”Välimeren tunnelmaa luovia” terrassitaloja ”riippuvine puutarhoineen” olisi harjulle syntynyt.

Paitsi että Pispalan valtatie var-

teen ehdittiin rakentaa muutama kerrostalo, kuten Ylä-Voima sekä kerrostalot Pispankadun itäpäähän Tahmelan työväentalon paikalle. Kuusikymmenluvun mittaan tietoisuus Pispalan maisema- ja miljööarvoista kohosi, ja kun vanhan kaavan mukainen rakentaminen ei edennytäkään, päätettiin kaava uusia.

Pohjolan Rivieraksi

Vuonna 1968 julistettiin Pispalasta pohjoismainen aatekilpailu. Sen voittanut arkkitehtitoimisto laati vuonna 1970 tasakattoisuuteen perustuneen luonnoksen, jolla Pispalasta piti tehdä ”Pohjolan Riviera”. Asukkaita Vuoristoon ajateltiin tulevan noin 12 500. Pyhäjärven ranta olisi betonoitu satojen venepaikkojen veneilykeskukseksi. Vuonna 1975 valmistunut kaavaehdo-

tus sai aikaan vastalauseiden myrskyn. Korjatussa esityksessä tonttitehokkuus pudotettiin 0,5:een aiemman 0,7:n asemesta. Samalla myös harjakatto hyväksyttiin tasakaton rinnalle. Kiinteistöjen peruskorjaus myös sallittiin, eikä uuden talon rakentamiseen keuhkakaan pakotettu. Hyväksynnän kaava sai 1978 ja se on edelleen voimassa.

Lähteet:

Pieni punainen kirja-Pispalan kulttuuriympäristöohjelma 2005 (www.pispala.fi/pispafoorumi/punainenkirja)
Kyllikki Helenius: Pispala-Tampereen pääkaupunki (Tampere-Seura, 2001)
Jari Niemelä: Meinattiin tehrä (Tampere-Seura, 2012)

TEKSTI: JARI NIEMELÄ
KUVAT: PISPALAN KIRJASTOTALON
ARKISTO

Pispalalaiset osallistuivat joukolla Pispalan suunnasta käytävään keskusteluun vuonna 1969. Eräs ehdotus oli, että kaikki talot tehdään tasakattoisiksi.
- Pispalan koululla oli tästä keskustelu. Sali oli tupaten täynnä, ja ne otti kantaa asiaan. Siellä kävi aikamoinen säpinä, muisteli valokuvaaja Jarmo Jansson Paluu Pispalaan -tilaisuudessa Pispalan kirjastotalolla keväällä 2005. Kuvaaja: Jarmo Jansson

MEINATTIIN SITÄ...

Pispala Pispalaa on mukana tietokirjailija **Jari Niemelän** uudessa teoksessa *Meinattiin tehrä*. 126-sivuisessa teoksessa esitellään vuosikymmenten ja -satojenkin mittaan Tampereella viriteltyjä erilaisia hankkeita, jotka ovat jääneet toteutumatta.

Pispalaa sivuaa kirjassa kaavojen lisäksi Valtakunnantie, joka pahimmillaan olisi tuhonnut Pyhäjärven rannan – nelikaistainen moottoritie kun olisi yhdessä vaihtoehdossa kulkenut Pyyntien, Varalan ja Tahmelan rantaa pitkin Hyhkyn.

Ydinvoimala Kauppiin, talviolympialaiset 1976, linnoitusmuurit keskustan ympärille, lasikoppeja poliiseille. Näitä ja paljon muuta on aikoinaan tosissaan Tampereelle pohdittu ja suunniteltu.

Arvotaiteen myynti, osto, vaihto ja ilmainen arviointi

p. 0400 731 262
www.artpispala.fi

Pispalan valtatie 13 A 1 (Pispalan taidetalo), 33250 Tampere

HASSAN BLASIM

- LINTU PISPALAN TAIVAAN YLLÄ

Pispalaiseen rappukäytävään kantautuu vaimeaa kitaran soittoa. **Hassan Blasim** harjoittelee asunnossaan Johnny Cashin *Hurt*-biisiä.

– En osaa soittaa kitaraa, rakastan vain paljon musiikkia ja kitaroita, naurahtaa Blasim. Irakilaissyntyinen Hassan Blasim asetui Pispalaan Helsingin Kontulan ja Kallion jälkeen. Hän saapui Suomeen kirjoittaakseen vuonna 2004 – pakomatka Irakista oli kestänyt kolme vuotta.

– Pispala on yksi paikka, josta pidän. Minulle riittää, kun lähelläni on pari ihmistä ja kun voin tehdä kirjailijan työtäni. Tunnen itseni kaikkialla juurettomaksi, sillä en voi palata Irakiin, miettii Blasim. Blasim työskentelee Pispalan kumppanuudella tehtävänänsä elokuvan teko ja kirjoittaminen. Hän onkin myös käsikirjoittaja ja elokuvaohjaaja.

Vapaudenaukion mielipuuoli

Blasim kirjoitti novellikokoelman *Vapaudenaukion mielipuuoli* Suomessa arabiaksi. Se julkaistiin kuitenkin ensimmäiseksi Englannissa 2009. **Samps Peltonen** käänsi

sen hiljattain arabiasta suomeksi. *The Guardianissa* uuden arabikirjallisuuden merkittäväksi ääneksi hehuttettu Blasim ei ole välttynyt ylistyksiltä myöskään Suomessa.

– Kirjan menestys Suomessa tuntuu hyvältä, vaikkakin kirja ilmestyi täällä vähän myöhässä. Surrealistiset ja absurdit novellit kuvaavat satiirin keinoin muun muassa irakilaisista arkea, sotaa, pakolaisuutta, terrorismia, ihmislakuljetusta ja suomalaista rasismia. Oudoissa sattumuksissa on epätodellista, painajaismaista tunnelmaa:

“...heti kun pääsin kotiin, riisuin itseni ilkiastomaksi. Olin menossa kylpyhuoneeseen, kun huomasin sen hyökkäävään eteisestä minua kohti. Loikkasin kylpyhuoneeseen ja kiskaisin oven lukkoon kuin kuoleman enkelin nähneenä. Se oli susi... Susi keskellä kaupunkia, kerrostalossa, ja juuri minun asunnossani!”

Mustanhumoristinen ja makaaberinen kuvaus on sekin Blasimin tyyliä, kuten *Sotilassanomien* novellissa:

“Pyydämme vainajaa hartaasti toistamaan meille tarinansa. Ei tarvitse edes potkaista haaroihin, niin se alkaa puhua totta: kuolleet, kelvottomatkin, ovat sentään yleensä rebellisiä.”

“Sotilassanomien” kulttuuritoimittaja julkaisee nimissään Iranin ja Irakin sodassa kuolleen nuoren miehen novelleja. Käsikirjoituksia virtaa vainajalta taukoamatta, ja petollinen kirjailija vaipeu hulluuteen.

Kaunokirjallisuus on Blasimin tapa ajatella

Blasim ei halua kritisoida uskontoa, vaan se on hänelle yksi aihe siinä missä muutkin.

– Kun aloin kirjoittaa teini-ikäisenä, tajusin etten voi kirjoittaa mistään. Erilaisia tabuja – uskonto, seksi ja politiikka – on kaikkialla. Jos vaikkapa kirjoitan rakkaudesta tai painajaisista Irakissa, kaikki sekoittuu ja muuttuu enemmän tabuksi, miettii Blasim.

Arabinuorten esikuva

Blasim on vuoropuhelussa arabinuorten kanssa netin välityksellä. Esimerkiksi hän kirjoittaa aktiivisesti moniin blogeihin arabimaiden ongelmista, kuten diktaattorista.

– Minulla on hyvät välit nuoriin arabialaisiin, sillä sukupolveni on lähempänä yhä nuorempia.

Blasimin mukaan arabinuoret kysyvät häneltä kaiken aikaa mailissa tai facebookissa, mistä voisivat löytää hänen kirjansa. Vapaudenaukion mielipuuoli on ilmestynyt arabiaksi vain Libanonissa, sensuroituna. Sen tilaaminen netistä on Irakissa vaikeaa. Sen vuoksi Blasim on laittanut kaikki kirjansa arabiaksi e-bookin ilmaisjakeluvuostolle ladattavaksi. Ne löytyvät sieltä myös jatkossa.

Rentoutuu toimittajana

Kun Blasim ei tee kirjailijan työtään, hän kirjoittaa vaikkapa elokuva-arvosteluja arabialaisiin sanomalehtiin.

– En haluaisi sanoa mitenkään pahasti, mutta artikkelien ja runojen kirjoittaminen tuntuu siltä kuin ottaisi lungisti, naurahtaa Blasim.

– Tuolloin pystyn nauttimaan kirjoittamisesta enemmän, sillä kirjailijan työ on kovin vaikeaa. Suhtaudun siihen vakavasti. Kirjan kirjoittaminen vie myös paljon enemmän aikaa kuin artikkelin laatiminen jostain elokuvasta. Esimerkiksi viime aikoina Blasim on käsitellyt runollisuutta Lars von Trierin elokuvissa *Melancholia* ja *Antichrist*.

– Joistain elokuvista runollisuutta ei löydy helposti. Toisin on erityisesti Andrei Tarkovkskillä, joka käytti usein isänsä runoja elokuviansa pohjana. Blasimin kirjoituksia aiheesta on julkaistu myös arabiankielisesä *Runous ja elokuva* -antologiassa.

Romaanista

Blasim on aloitellut romaania. Sen tapahtumat sijoittuvat enemmän Suomeen kuin Irakiin.

Saatuani nyt romaanille apurahan olen suunnitellut kierteleväni Suomen pienillä paikkakunnilla pohjoisinta Lappia myöten. Romaanin päähenkilö näet matkustaa eri puolella Suomea, pohtii Blasim.

– Siihen tulee mahdollisesti enemmän suomalaisia kuin irakilaisia hahmoja, sillä olen asunut Suomessa seitsemän vuotta. Näin voin tarkastella suomalaisia hahmoja näkemykseni pohjalta. Blasimin tarinat kumpuavat usein hänen unistaan: tulevassa romaanissa ehkä enemmänkin.

– Olen kiinnostunut uni-teemasta.

Johonkin tarinaani löydän unestani lauseen. Toisinaan alan rakentaa tarinaani unikuvesta.

Lintu Pispalan taivaan yllä

– Kunhan olen saanut romaanin valmiiksi, olen suunnitellut tekeväni pitkän fiktiivisen elokuvan Suomessa. Tunnen itseni vapaaksi, koska voin kirjoittaa näytelmiä, elokuvia ja kaunokirjallisuutta. Kyse on pikemminkin ajasta,

mitä haluan milloinkin tehdä.

– Kun kävelen Pispalassa, löydän moniin ongelmiini uusia ja parempia näkökulmia, kuten lintu näkee eri tavalla noustessaan ylös maan pinnalta, naurahtaa Blasim.

– Irakissa olin ongelmien ytimessä.

TEKSTI: KIRSI HIETALA
KUVAT: ANNI LAIVORANTA

Hassan Blasim

- Syntynyt 1973 Bagdadissa Irakissa
- Opiskellut elokuvan tekoa taideakatemiassa Bagdadissa ja tehnyt siellä kaksi palkittua lyhytelokuvaa
- Tehnyt 1998 elokuvan *The Wounded Camera* salanimellä *Ouzad Osman*
- Ohjannut ja käsikirjoittanut Suomessa YLE:lle neljä lyhytelokuvaa: *Uneton*, *Luottamuksen arvoinen*, *Elämä nopea kuin nauru*, *Juuret*
- Julkaissut 2008 novellikokoelman *The Shia's Poisoned Child*
- 2009 novellikokoelma *The Madman of Freedom Square* (julkaistu suomeksi 2012 nimellä *Vapaudenaukion mielipuuoli*, teos julkaistu 2012 italiaksi ja tulossa julkaisuun 2013 espanjaksi ja puolaksi) Vuonna 2010 *The Madman of Freedom Square* oli *The Independent Foreign Fiction Prize* -ehdokas ja *Cork City* - Frank O'Connor -novellipalkintoehdokas
- Saanut Englannin PEN-klubin myöntämän *Writers in Translation* -palkinnon 2012 tuoreimmasta teoksestaan *The Iraqi Christ*
- Penguin Books julkaisee 2013 novellikokoelmat *The Corpse Exhibition* ja *The Green Zone Rabbit*
- <http://hassanblasim.blogspot.com> (englanniksi ja suomeksi)

PISPALALAISTA KLOVNERIAA NEW YORKISSA

MONA RATALAHDEN DON' T RUN, RUSH LOISTI KABAREESSA

Koomikko ja klovni Mona Ratalahti on toiminut yli kymmenen vuotta sairaalaklovnina. Sen ohella hän on tehnyt monenkirjavia performansseja. Hän oli myös ehdolla vuoden 2011 positiivisimmaksi tampere-laiseksi.

Mona Ratalahti innostui klovneriasta 1995 katuteatterikurssilla Tampereen teatterikesässä. Siellä hän oivalsi, että hän on saanut aina ihmiset nauramaan ja että se on hänen juttunsa. Hän oli pitkään aikonut hakea Teatterikorkeakouluun, mutta se oli jäänyt erilaisten esteiden takia.

– Sairaaklovnin työ on ollut aina aivan huippua. Se on ollut komiikan korkeakoulu, sanoo Ratalahti.

Sairaalaklovnit kiertävät lastenosastoilla piristäen pieniä potilaita ja heidän omaisiaan ja henkilökuntaa.

– On kiehtovaa nähdä, kuinka huumori ilahduttaa sairaalamiljöössä ja niissä huolissa ja murheissa, joita osastoilla saattaa olla, toteaa Ratalahti.

Kuva: Anni Laivoranta

Lempihahmot ja huippuhetket

Ratalahden lempiesiintymishahmo on tällä hetkellä Herba, Yrtin laulavista kaksosista toinen. He osaavat vain yhden piisin ja siihenkin sanat kysytään yleisöltä. Lähes yhtä mieluisa on konsultti Allan J Hintaruikko, kaikkien markkinoiden tähti ja oiva juhlien isäntä.

– Ne ovat velmuja ja veikeitä hahmoja, joiden kanssa on helppo työskennellä. Ne keksivät koomisia tilanteita ihan tyhjästä.

– Allanina esiintyminen on ollut yllättävän hauskaa. Joskus jotkut jopa erehtyvät luulemaan sitä oikeaksi mieheksi, naurahtaa Ratalahti.

Ratalahdesta on ollut upeaa järjestää isoja tapahtumia, kuten performansseja Eurooppa- ja kotiseutupäivänä ja Tampereen teatterikesänä keskustorilla ja Liettuan Kansallisteatterissa.

– Huippuhetkiä on silloin, kun saan esityksiini musiikin ja ihmiset tekemään tosi pöljiä juttuja.

– Vilnassa hämmästeltiin, miten olin keksinyt osuvan performanssin juuri heille. Olin vain lukenut matkailusivuilta, millaista siellä on. Sen pohjalta syntyi performanssi. Ehkä alitajuntani hahmotti sinne sopivan esityksen, ja liettualaisten alitajunta ymmärsi sen tarvitsemallaan tavalla, hän pohtii.

Liettuan Nidassa Ratalahti levitti ravintolassa huhua: tulkaa kaikki torille keskiyöllä! Siellä taiteilijat kiinnittivät valkoisissa haalareissa ja otsalampuisa polaroid-kuvia kaupungintalon ikkunoihin ja oviin. He kuvasivat myös toisiaan syyllisinä, joiden kuvia kiinnittivät julkisivuun. Paikalle saapui suunnattoman paljon ihmisiä, jotka irrottivat kuvia muistoiksi. Aamulla kuvia ei enää ollut.

Kabareeta New Yorkissa

New Yorkin 2012 NY Clown Theatre Festival järjestettiin hiljattain 7. kerran. Siellä nähtävä *Don't run, rush* -esitys oli Lilli Sukula-Lindblomin ohjaama ja Ratalahden tähdittämä. Se koostuu

neljästä todellisuuden absurdista kuvasta. Siinä on muun muassa Allan J Hintaruikko ja morsiuahmo.

– Tuntui tosi hienolta saada kutsu New Yorkiin, riemuitsee Ratalahti.

– Oli upeaa seurata kolmen viikon ajan esityksiä ympäri maailmaa. Lisäksi oli mahtavaa tupsahtaa kansainväliseen klovniyhteisöön. Suomessahan ei ole kovin tiiviitä klovniyhteisöjä.

Ratalahden mielestä Broadway on kuitenkin todella laaja käsite. Itse asiassa hän esiintyi pienessä teatterissa, jonne mahtui sata katsojaa.

Stanley Allan Sherman hehkuttaa Masks arts company -blogissaan esitystä näin: Mona oli illan todellinen klovni. Hän kykenee nerokkaaseen, aitoon reagointiin ja ajoitukseen. Hänen pääjuttunaan oli käskä ihmisiä lähtemään kotiin. Sitten hän kutsui viisi ihmistä lavalle auttamaan yleisön hätästyssä. Kaikki nauroivat kippurassa. Monalla oli illan lyhyin esitys, joka oli samalla voimakkain ja parhain siihen mennessä.

– Amerikkalainen yleisö halusi osal-

– Allaniasta muoviankan syöttäminen on halpaa hommaa. Kuvaaja: Mia Ristimäki

listua paljon, kun taas suomalaiset ovat ujompia. Amerikkalaiset suhtautuivat kaikkeen myös hyvin kirjaimellisesti. Se vaati tosissaan klovnikykyä ja joustavuutta, etten häkeltynyt esityksissäni

– Koen haastavana pohtia, miten Kaupunkiklovneille löytyisi töitä. PAUhouseessa suunnitellaan kuukausittain toteutettavia avoimia ja absurdeja

sattuneista yllätyksistä, sanoo Ratalahti.

– Amerikkalaistyylisiä kabareeta voisi toteuttaa hyvin myös Suomessa. Sain New Yorkissa idean kehittää siitä suomalaista versiota.

Mitä New Yorkin jälkeen?

Ratalahtea inspiroivat tällä hetkellä PAUhousen taideyhteisön ja koko Pispalan kumppanuuden eri yksiköiden monitaiteelliset mahdollisuudet.

– Kumppanuuden työkalvereista virtaa sellaista innoitusta, että on ilo nähdä minne me porukalla vielä päädytäänkään, sanoo Ratalahti.

klovni-klubi -iltoja, jonne ihmiset voivat tulla markkinoimaan esityksiään.

Kaupunkiklovnit esiintyvät työ- ja muiden yhteisöjen iloksi. Klovnit voivat huumorillaan auttaa puheeksi ottamisessa ja näkökulman vaihdoksissa. Kaupunkiklovnit aloitti toimintansa jo 2007, mutta jäi tauolle rahoituksen loputtua. Sieltä Ratalahden matkaan tarttui Allan J Hintaruikon hahmo.

– Kaupunkiklovnit saattoi olla aikaansa edellä. Nyt voisi olla sen aika, pohtii Ratalahti.

– Haluaisin auttaa ihmisiä kyvyilläni hassutella, naurattaa ja etsiä erilaisia näkökulmia asioihin. Esimerkiksi osallistumalla vapaaehtois- ja hyväntekeväisyystyöhön. Yleensä asiat tupsahtavat eteen silloin, kun on niiden aika.

Mona Ratalahti verkossa: monakomedia.fi kaupunkiklovnit.fi

TEKSTI: KIRSI HIETALA

PISPALAN KIRJASTOYHDISTYKSEN
J O U L U M Y Y J Ä I S E T
18.-23.12.2012 ti-pe 14-20
la-su 12-17
PISPALAN KIRJASTOTALO, TAHMELANKATU 14

KAROLIINA VALMISTUI KUMPPANUUDEN AVULLA NUORISO-OHJAAJAKSI

*Pispalan kumppanuus ry tarjoaa eri alojen oppisopimuskoulutusta. Karoliina Hannula on juuri valmistunut kumppanuuden avulla nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaksi. Koke-
musta on karttunut useiden tapahtumien järjestämisestä.*

Karoliina Hannula muutti Raumalta Pispalaan ja huomasi ainutlaatuisen kylähengen – se innoitti järjestämään koko perheen tapahtumia Kurpitsataloon ja sen ympäristöön. Tilanteen mukaan Karoliina käsikirjoittaa, ohjaa, suunnittelee puvustuksia, vetää kädentaidon kursseja...

Kaksi ja puoli vuotta sitten Karoliina solmi oppisopimuksen Pispalan kumppanuus ry:n kanssa. Toimialaksi määriteltiin koko perheen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen työryhmien avustuksella. Nyt näytöt on tehty. Niitä olivat muun muassa *Peikkojen talviriieha* (2010), *Pispalan kesäjuhla* (2011) sekä lastennäytelmä *Taru Unien Haltijattaresta ja lapsesta, joka ei saanut unta* (2012). Tuotannot olivat suurehkoja, esimerkiksi Pispalan kesäjuhlan toteutti 84-henkinen työryhmä. Kirjallisen näyttötyönsä Karoliina teki kansalais- ja järjestötoiminnasta.

Mallia luotsaukseen

Vuonna 2010 Karoliina oli mukana perustamassa lastenkulttuuritoiminnalle omaa yhdistystä, josta on ylpeä. Syntyi Vuorenväki ry, joka järjestää kulttuuritapahtumia koko perheelle vauvasta vaariin.

– Ilman Pispalan kumppanuutta Vuorenväki ry:tä ei olisi. Kumppanuus on turvallinen kattojärjestö. Se tuo tukea ja yhteistyötoimintaa. Kumppanuus auttaa, ja sen kautta auttavat myös muut yhdistykset, sanoo Karoliina.

Hänen ohjaajanaan oppisopimuskoulutuksessa toimi Pispalan kumppanuus ry:n puheenjohtaja **Marita Sandt**.

– Marita on esimerkillinen yhdistystoimija. Olen ottanut mallia tiedoista, taidoista ja tahdonvoimasta, joilla hän on luotsannut kumppanuutta.

Taiteellisen ja taloudellisen ajattelun yhdistäminen ei aina ole helppoa.

– Yhdistys ei saisi tuottaa voittoa, mut-

ta kulut pitäisi pystyä kattamaan. Luovastakin työstä on opittava pyytämään rahaa. Marita on opettanut minua tässä valtavasti.

Ryhmä vahvasti mukana

Karoliina Hannulan pitkäaikainen työpari yhdistystoiminnassa on **Leena Harjula**. He ovat yhdessä luoneet ja hioneet Vuorenväen ryhmätoiminnan ja arvomaailman konseptin.

Näytelmäkäsikirjoitusten rungot on pähkäilty kaksin. Sen jälkeen koko ryhmä on osallistunut näytelmän toteuttamiseen.

– Kun pukusuunnitelten, tuntuu, että tämä on se juttu. Kun ohjaan, ajattelen, että tämä on hienoa, Karoliina sanoo ja kiittää työryhmiä ja harjoittelijoita, joita ilman toimintaa ei olisi.

Sanna Rissanen tekee lavastuksia ja maskeerauksia valokuvausprojekteihin.

– Täällä saa valita, mitä tekee. En tiennyt, pystyisinkö, mutta huomasin pystyväni. Työryhmissä on oma huumorinsa, ja haluan olla niissä muutenkin mukana, sanoo Sanna.

– Vuorenväki ry:ssä vapaaehtoistyön osuus on suuri. Projekteista on jäänyt hyvät muistot. Vapaaehtoisia on mukana satakunta. Tekeminen tuntuu muulta kuin työltä, vaikka loppuväantö on mitä on. Vapaus toteuttaa itseään on voimauttavaa, Karoliina jatkaa.

– Yhdistyskenttä on turvallinen. Täällä vallitsee kylähenki. Kuinka monella työpaikalla se on säilynyt? Täällä työminät puuttuvat. Ei tarvitse näyttää tietynlaiselta, ei tarvitse esiintyä eikä pelätä.

Karoliina Hannulaa kiinnostaa eri sukupolvien yhteisöllistävä kohtaaminen. Nyt suunnitelmassa on nuorille suunnattu näytelmä.

Etusijalla hyvinvointi

– Eräs tärkeä asia on luottamus. Kumppanuus pyrkii edistämään jäsenyhdistystensä hyvinvointia, eikä tämä ole sanahelinää. Kumppanuus toimii siltena yhdistysten välillä, Karoliina taustoitaa.

Hän näkee kumppanuuden arvon muun muassa siinä, että työryhmät opettavat välittämään.

– Hyvinvoinnista välittäminen on hyvä sekä vanhan että uuden ajan toimintamalli. Nykypäivän ihminen haluaa hyödyn heti, mutta kumppanuus katsoo esimerkiksi kolmen vuoden päähän.

– Olen toteuttanut paljon asioita yksin. Yhteistyössä on minullekin opettelua. En tiennyt, että kenttä voisi olla näinkin yhteisöllinen. Kumppanuudessa ja koko Pispalassa olen ollut monta kertaa, että vau!

TEKSTI: KITI SAARINEN
KUVA: ANNI LAIVORANTA

Puhutaan syrjäytymisestä

Niinistön viesti syrjäytyneelle nuorelle: et ole yksin. Se on totta, heitä on 50 000. Itse en korkean ikäni takia tähän joukkoon enää mahdu, mutta syrjäytyneeksi saatan vielä päästä. Viikolla neljäkymmentäkolme eduskunnassa pyöreän pöydän ääreen istahti parisenkymmentä työllisyysorganisaatioiden edustajaa. Tarkoituksena oli keskustella välityömarkkinoiden kehittämisestä. Tapaaminen liittyi työministeri **Lauri Ihalaisen** vetämään hankkeeseen ja porukan koollekutsujana toimi Ihalaisen selvitysmieheksi nimeämä **Tarja Filatov**. Tampereelta paikalle matkusti kumppanuus verkoston puuhanainen **Marita Sandt**.

Filatovin aloite

kuulostaakin hyvältä. Kun kaikkia kannustetaan mukaan syrjäytymisen vastaisiin talkoisiin, kannattaa ainakin ensalkuun kuunnella niitä, joilla on laaja kokemus syrjäytyneiden kanssa toimimisesta. Esimerkiksi suuri osa kuntouttavasta työtoiminnasta tapahtuu välityömarkkinoiden alueella. Kumppanuudenkin osalta tämä pitää paikkansa. Sandt ja **Paula Huhtanen** toteavat, että heille hakeutuu paljon ihmisiä *joilla on tullut pieni kipinä siihen, että nyt tää verhojen takana kotona makoilu loppuu*.

Mistä puhuttiin?

Yleisenä hälynä nousi työnantajien kolmannelta sektorista esiin ääni siitä, että heidän tekemistään ei arvosteta. Tämä näkyy esimerkiksi resurssissa. Kun Tampereen Ely-keskuksen yrityspuolen rahoitusta hoitaa kokonainen virkamiesten kolonna, ovat alueen kolmannen sektorin rahoitushakemukset yhden ainoan herran varassa. Samaten harmistutti huono tiedonkulku. Kun kolmas sektori ponnistaa kansalais-toiminnasta, eikä alkujaan kuulunut hallintovallan suunnitelmiin, ei hallintovalta myöskään muista kuunnella tukityöllistäjien ääntä.

Suoranaista huolta

herätti esimerkiksi nykyinen laki, jossa rajoitetaan työllisyystoimenpiteen kes-toksi yhdessä paikassa kuusi kuukautta. Lainsäätäjän ohimoissa lienee piillyt

pelko siitä, että välityömarkkinoilla käydään laiskottelemassa, tai että yritys saattaa haluta pitää esimerkiksi harjoittelijaa kokonaisen vuoden, vaikka sillä ei olisi aikomustakaan tätä työllistää. Tällaisenaan laki on kapea, sillä vaikka puoli vuotta on pitkä aika uutta vauhtia työelämään hakevalle, niin kuntoutuvalle, jolla voi olla rakennettavanaan sellaisia asioita kuin terveys ja itsetunto, se on vähän.

Mistä se sitten johtuu?

Tämä on se kohta, jossa lähdän omille teille ja vastuu sanoista on yksin minun. Onko syrjäytyminen uusi ilmiö? Eikö jo heimoaikoina aina joku istunut ka-uimpana nuotiosta? Menemättä enempää esihistoriaan voinee todeta, että nyky maailma saattaa vaikuttaa hankalalta ja masentavalta. Kun kilpailu luonnon kanssa on tällä erää voitettu, on samalla elinympäristöstämme tullut enemmän ja enemmän luonnoton. On vaara että tekojen merkitys hämärtyy. Kun vanha isäntä näki ahman hiipivän kalaitaan, hänen tuskin tarvitsi miettiä mitä tehdä. Hänen teollaan, työllään, joka pyrki kalansaaliin säilyttämiseen, oli itsestäänselvä arvo, joka mitattiin ruokapöydässä.

Rahan arvo

on mutkikkaampi juttu. Tietysti työ on aina kunniaakasta ja arvokasta ja rahataloudessa erityisen arvokasta se on sille, joka kääri ensimmäisen sadon. Mutta joku joka paistaa huonoissa oloissa eläneiden turbolehmien lihaa vaatimatomiksi purilaisiksi lihaville ihmisille, voi oikeutetusti kriisellä työnsä merkityksen suhteen. Kun entisaikaan joku erakoitui ja viittasi kinttaalla yhteisille pelisäännöille, mitä väliä sillä oli. Mutta kun rahakoneen jyllätessä tuon erakon työpanos voi päättyä jonkun tilipussiin niin asia alkaa kiinnostaa. Keitä syrjäytyneet sitten ovat ja

Voidaanko heitä auttaa?

Joku on tippunut keltasta kovien lähtöolosuhteiden takia, joku heikkojen lahjojen takia. Heitä voidaan auttaa, jos he yhä ovat avun saavutettavissa. Joku on syrjäytynyt sen takia, ettei tiedä kuka on

TEKSTI: JUHO YLINAMPA

ja missä on. Monetarismien kyntöjuhlat ovat saattaneet jo kerran viedä hänet kotimaan, juuret ja ylpeyden. Häntä voidaan auttaa, jos häntä huvittaa ottaa apua vastaan. Viimeinen ryhmä ovat järkyttyneet individualistit, joita yhdistää herkkyyks, älykkyys ja omatunto. Heitä välttämättä ei voida auttaa, sillä yhteiskunta ei voi pyytää heitä mukaan vaatimatta samalla allekirjoittamaan tiettyjä arvoja, yleisesti sanoen sitä suuntaa, johon ollaan menossa. Mehän olemme menossa eteenpäin, mutta tämän edistyksen hinta saattaa jostakusta kaunosielusta tuntua liian korkealta.

Syrjäytymisen vastainen työ on ilman muuta tärkeää, mutta tuskin on liioiteltua sanoa, että syrjäytyminen pitkälti on nykyisen yhteiskuntakehityksen sivuoire. Ei ole mahdollista jatkaa samaa rataa ja odottaa, että osattomuus vähenee.

* Ollakseen nuori syrjäytynyt täytyy olla 20-29 vuoden ikäinen, käynyt korkeintaan peruskoulun, eikä olla tällä hetkellä töissä tai koulussa. Kuitenkin syrjäytyminen ilmiönä, osattomuus, kyydistä putoaminen, tietysti koskettaa paljon laajempaa ihmisjoukkoa, ikään katsomatta.

* tuettu työ, jonka kautta on tarkoitus ponnistaa avoimille työmarkkinoille.

Pispalan kumppanuus 2012 lokakuun loppuun mennessä:

- Työllistämistoiminnan piirissä: 90 henkilöä
- Kuntouttavassa työtoiminnassa: 25 henkilöä
- Työharjoittelussa: 41 henkilöä
- Palkkatuella: 25
- Oppisopimuksella: 9 henkilöä
- Työtoimintaa järjestetään Pispalan kirjastotalossa, Kurpitsatalossa, Hirvitalossa, Rajaportin saunakorttelissa, PAUhouseissa ja Pispalan Teatterissa
- Työtoiminnasta kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä suoraan em. taloihin

TEKSTI: MARITA SANDT JA PAULA HUHTANEN

PERÄTI 55 000 KÄVIJÄÄ KUMPPANUUDEN TAPAHTUMISSA

Pispalan kumppanuus ry:n jäsenyhdistysten toimintaan osallistui viime vuonna liki 55 000 ihmistä. Eniten kävijöitä oli Pispalan Saunayhdistyksellä, joka pyörittää Rajaportin saunaa. Vuoden mittaan löylyissä kävi reilut 20 500 saunanystävää. Pispalan kirjastoyhdistyksen toimintaan osallistui yli 10 000 ihmistä. Heistä 8 500 oli varsinaisia kirjastopalvelujen käyttäjiä, kuten aineiston lainaajia. Maailmantango-tapahtumiin osallistui noin 11 000 kävijää. Tapahtuma tosin järjestetään pääasiassa kaupungin keskustassa. Erityisesti lapsille ja koko perheelle tarkoitettuihin yhdistysten tapahtumiin osallistui viime vuonna noin 5 100 kävijää. Vapaaehtoistoimijoita (vapaaehtoisia työntekijöitä) kumppanuuden piirissä oli kaikkiaan 427, heistä eniten Pispalan Saunayhdistyksen ja Vuorenväki ry:n toiminnoissa.

Tiedot selviävät **Kati Raunion** sel-

vityksestä Pispalan kumppanuuden vapaaehtoistoiminnasta. Pispalassa toimiva kumppanuus on kattojärjestö, "yhdistysten yhdistys", joka pyrkii tukemaan ja vahvistamaan jäsenyhteisöjensä toimintaedellyksiä. Erityisesti

yhdistys tukee jäsenorganisaatioita sosiaalisen työllistämisen asioissa. Mukana on 10 jäsenorganisaatiota.

TEKSTI: JARI NIEMELÄ

Toimintaan osallistuneet kävijät 2011

Pispalan asukasyhdistys	187
Pispalan kirjastoyhdistys	10 450 (kirjastopalvelut 8 506)
Kurpitsaliike	1 245
Pispalan saunayhdistys	20 576
Pispalan musiikkiyhdistys	3 000 (Pispala Folk 2 800)
Pispalan kulttuuriyhdistys	5 000
Pispalan teatteri	1 700
PAUhouse	tietoja ei saatavilla
Maailmantango	11 000
Vuorenväki	930

We **Pispala**

Pispalan kirjastoyhdistys ry ♥ Pispalan saunayhdistys ry ♥ Pispalan musiikkiyhdistys ry
Vastavirta ry ♥ Pispalan kulttuuriyhdistys ry ♥ Pispalan Teatteriyhdistys ry
Kurpitsaliike ry ♥ Vuorenväki ry ♥ Pispalan Asukasyhdistys r.y. ♥ Maailmantango ry
Suomen Punaisen Ristin Tampere-Harjun osasto

www.pispala.fi

Inspiroiva kesäni PAUHOUSELLA

tuli, että tämä kesä tulisi olemaan mielenkiintoinen. Olin siis oikeassa paikassa. Ensimmäisenä työpäivänäni valmistelimme Karnevaalihuuse-tapahtumaa ja koristelin talon keittiön kattoa ja takapihan ulko-ovea. Oli mahdollista tehdä työharjoittelussa sitä mitä yleensä teen, eli luovaa työtä. Sain suunnitella ja toteuttaa itse. Olen neljä vuotta tehnyt taidetta eri muodoissa, suurimmaksi osaksi tauluja, seinämaalauksia ja sisustuslementtejä, muun muassa valaisimia. Siksi työharjoittelupaikka oli hyvä valinta.

Hyvällä asenteella ja tahdolla tehdä pärjäsin hyvin ja aloin saada haastavampia ja näyttävämpiä projekteja. Ensimmäinen iso projekti, jossa olin mukana, on talon pihassa oleva patsas, jonka aikaisemmat harjoittelijat oli-

Tulin PAUhouselle työharjoitteluun TAKK:n työpajalta, kolmen kuukauden harjoittelujaksoon. Olin ottanut netistä selvää erilaisista taiteenalan työpaikoista ja osuuskunnista ja taidetyön yhteisö PAUhouse tuntui mielenkiintoisimmalta. PAUhouse on Pispalassa toimiva työtoimintatalo, joka keskittyy taiteeseen ja kulttuuriin. PAUhouse on osa Pispalan kumppanuus ry:tä, johon kuuluvat esimerkiksi myös Pispalan kirjastotalo, Hirvitalo, Kurpitsatalo ja Rajaportin sauna. Minut otettiin hyvin vastaan ja mieleen-

vat muuranneet alulle. Puuha inspiroi. Kyseessä oli ensimmäinen patsas, jota olen tehnyt. Olin lopputulokseen tyytyväinen.

Seuraavia omia projektejani olivat We love Pispala -bänderollit. Ne olivat tähän mennessä isoimpia ja haastavimpia töitä, koska bänderollit kiinnitettiin talon ulkoseinään eikä kukaan Pispalan valtatieä kulkeva voinut olla huomaamatta niitä. Olin innoissani. Bänderollit onnistuivat mielestäni hyvin ja pääsivät näkyvälle paikalle. Sain myös

samalla kokemusta livemaalauksesta.

Pispalan folkit lähestyivät ja minua pyydettiin tekemään tapahtumalle uudet lavabänderollit. Rauhassa suunnitteluun ei ollut aikaa, mikä lisäsi hieman paineita. Tein pitkiä päiviä, jopa iltaan asti. Mahtavaa, että koko folkkiyleisö tulisi näkemään teoksiani tällaisessa muodossa. Talon seinässä olevat bänderollit tuotiin myös folkeille, mikä täydensi hyvin kokonaisuutta.

Kesän aikana ehdin myös työstää yli 100-vuotiaan flyygelin kantta, sekä monenlaisia juttuja, kuten tuoleja ja talon seinä.

Kokonaisuutena työharjoitteluni oli odotettua mullistavampi. Kokemus antoi minulle paljon – täydellinen kesä kauniissa Pispalassa. Suosittelen kaikille taiteenalasta kiinnostuneille PAUhousea työharjoittelupaikkana. Suurin kiitos menee **Paula Huhtaselle** ja **Marita Sandtille**, koska he antoivat minulle mahdollisuudet sekä näkyvyyttä ja nimeä Pispalassa.

Kesän jälkeen lähdin opiskelemaan Ikaalisiin graafista suunnittelua. Hommat jatkuvat opiskelun ohessa PAUhousella osa-aikahajaajana ja projektityöntekijänä. Talolla tavataan!

TEKSTI: TEEMU TUOMINEN
KUVA: PAULA HUHTANEN

PISPALAN YHTEISÖAPURYHMÄ ILMOITTAUTUU PALVELUKSEEN!

Uusi Pispalan Yhteisöapuryhmä alkaa ottaa jatkuvana palveluna vastaan Pispalan asukkailta aputoiveita ja työaloitteita. Aputoivomuksista valitaan ensin yhteisöllisesti ja sosiaalisesti hyödyllisimmät. Sitten kaikille avoin talkoolaisryhmä kokoontuu Elävän Tulen Olohuoneella (Selininkatu 5) ja lähtee tekemään hyviä töitä Pispalan alueella. Se voi olla polttopuutalkoita, vanhuksen kauppakassien kantoa, lumenluomista Pispalan portaista, pihatyöapua yksinhuoltajalle tai vaikka lumilinnan tekoa alueen lapsien iloksi. Pyrimme luomaan iloisia yllätyksiä mahdollisimman monille!

Ota yhteyttä jos tarvitset apua tai tahdot auttaa muita!

yhteisapu@gmail.fi

Tunnelmaa sisustukseen

TEKSTI JA KUVA: KIRSI HIETALA

Pispalan valtatielle, kirkon kupeeseen, on avattu syyskuussa Pispalan Antique. **Minna Tuurna** ryhtyi yrittäjäksi, kun hyvä paikka vapautui kodin läheltä.

Tuurna vietti suuren ajan lapsuudessaan parin kilometrin päässä sijaitsevalta Kaarilan kartanon kantatilalla. Sieltä kumpuaa hänen kiinnostuksensa antiikkiin keräilyyn, sillä jo hänen isoäidin elämäntapana oli vanhojen tavaroiden vaaliminen.

Pispalan Antiquen valikoimissa on kaappeja, pöytiä, sänkyjä, astioita, valaisimia, peilejä, talonpoikaisesineitä, sohvia, tuoleja, piironkeja ja arkkuja niin Suomesta ja Etelä- ja Keski-Euroopasta kuin kauempaakin. Jokainen on vanha uniikkikappale.

– Antiikkihuonekalut ovat ekologisia, koska ne kestävät sukupolvesta toiseen, sanoo Tuurna.

– Ne sopivat hyvin kaikenlaisiin elämäntapoihin ja -vaiheisiin. Niitä voi yhdistää kauniisti moderniin sisus-

tukseen. Lisäksi vanhat esineet ja huonekalut ovat tyylikkäästi.

Tuurnan intohimona ovat erilaiset valaisimet, joilla on ihanaa sisustaa erityisesti näin pimeänä vuodenaikana.

Osa esineistä on uusiokäytössä. Tuurna on tehnyt mankelista pöydän, jonka jalana on kiulu. Se soveltuu esimerkiksi kahvi- tai tietokonepöydäksi. Alaosan laatikkoon voi laittaa kirjoja ja yläosan hyllykköön kuppeja.

Tuurnalle antiikin keräily on elämäntapa. Aina kun hän on kierrellyt maailmalla, hän on hakeutunut alan liikkeisiin. Hänen lomansa ovat samalla vanhojen esineiden hankintamatkoja.

Pispalan Antiquen alku vaikuttaa Tuurnasta lupaavalta. Asiakkaiden määrä on kasvanut viikko viikolta.

– Ihmiset olivat kioskille tullessaan hyväntuulisia. Jäätelö luo lomafiilksen ja saa unohtamaan arjen, sanoo Jarmo Ovaskainen.

– Kioski on meille harrastus. Pyrimme tekemään siitä viihtyisän. Tuoli voi olla vähän vinossa, eikä kahta samanlaista tuolia tarvita, hän jatkaa. Kioski on hiljaisella omakotitaloalueella.

RATKAISUJA SISUSTUKSEEN

TEKSTI JA KUVA: KITI SAARINEN

Kieltenopettaja **Maria Tervaoja** kouluttautui sisustussuunnittelijaksi ja pani pystyyn oman toimintimens. Lokakuussa Mäkikadulla toimintansa aloittanut Sisustus Severiina tarjoaa sisustusneuvontaa, sisustussuunnittelua, somistusta ja myyntistailausta.

– Asun itse vuonna 1929 rakennettua taloa. Ajan tyyliin sopivat seinätaimitteet, maalit, tapetit, lamput ja huonekalut piti aina juosta hakemassa eri liikkeistä. Omassa yrityksessäni haluan tarjota ne kaikki samasta paikasta, Maria Tervaoja kertoo.

Valikoimaan kuuluu esimerkiksi kotimaisia ja ruotsalaisia paperitapetteja, jotka käyvät vanhoihin puurakenteisiin. Perinteiset huonekalut koivusta tai tervalepistä voi ostaa puuvalmiina ja käsitellä mieleisikseen. Huonekaluja voidaan myös suunnitella ja tuunata yhdessä.

Lähellä Marian sydäntä on paitsi res-

taurointi, myös esteettömyys. Maria on sertifioitu esteettömyyskartoittaja, joten häneltä voi tilata kodin tai julkisen tilan esteettömyyden ja turvallisuuden kartoittamisen. Aihe koskee paitsi vanhuksia tai muita toimimisrajoitteisia, myös esimerkiksi lastenvaunujen kanssa kulkevia tai lapsia.

– Esteettömyydestä hyötyvät kaikki eikä siitä ole kenellekään haittaa.

Maria on asunut Pispalassa yli 20 vuotta. Nyt työmatkaan menee vain pari minuuttia. Toimitilat löytyivät keltaisesta puurakennuksesta, joka on arkitehti Wivi Lönnin käsialaa.

– Tämä oli oikea onnenpotku: suunnittelutila ja myymälä samassa paikassa. Nimensä liike sai sinnikkään ja pär-

jäävän Severiinan, Marian isomummon mukaan.

– Severiinalla riitti aina lastenkin jutuille huumoria, Maria hymyilee.

Yritys toimii osoitteessa Mäkikatu 80.

KOKEMUKSIA JÄÄTELÖKIOSKISTA AUTOTALLISSA

Kulkiessani kesällä Pispalan kujia katselin uteliaana Pispankadun kioskin menoa. Minut kutsuttiinkin useiin jäätelölle. Kun soijajäätelöä ei ollut, jatkoin matkaani. Talven lähestyessä esitin toiveen vegaanijäätelön ottamisesta ensi kesän valikoimiin ja kyselemään, millaista kioskin pyörittäminen oli ollut.

Viime talvena Jarmo Ovaskainen ehdotti vaimolleen jäätelökioskin perustamista omaan autotalliin, koska Pispalasta ei saa irtojäätelöä. Pariskunta avasi kioskin kesäkuussa. Se oli auki päivittäin kello 12–18 syyskuun alkuun asti.

– Ihmiset olivat kioskille tullessaan hyväntuulisia. Jäätelö luo lomafiilksen ja saa unohtamaan arjen, sanoo Jarmo Ovaskainen.

– Kioski on meille harrastus. Pyrimme tekemään siitä viihtyisän. Tuoli voi olla vähän vinossa, eikä kahta samanlaista tuolia tarvita, hän jatkaa. Kioski on hiljaisella omakotitaloalueella.

– Halusimme Pispalaan ripauksen Etelä-Euroopan tunnelmaa. Olemme

lomailleet Kreikan Santorinilla, jossa asuinkortteleissa on kahviloita ja jäätelöbaareja, toteaa Ovaskainen.

Talkoohenkeä ja kulttuuritekoja

Ovaskaiset maksoivat vähän harrastuksestaan, kuten palkat teini-ikäisille jäätelönmyyjille. Taloudellista hyötyä kioskista ei ollut. Kivaa fiilistä ja talkoohenkeä oli sitäkin enemmän.

Esimerkiksi pariskunta järjesti pihallaan satunäytelmän.

– Mainostimme kioskia vain Pispalan kaduilla ja facebookissa. Monet löysivät paikan sattumalta, ja hekin tulivat pääosin hyvillä ilmoilla. Viime kesänään satoi paljon, Ovaskainen miettii.

– Katsellaan rauhassa, miten kioskilla

menee ja tehdään samalla ”oikeita” töitä. Jarmo on pellettialan konsultti ja **Vuokko** on kehitysvammaistenhoitaja. Jopa elintarvikepuolen tarkastaja on ollut yhteistyöhaluinen.

– Kysyin, miten lupien kanssa kävisi, jos laajentaisin kahvilaa alakertaan. Tarkastaja lupasi keskustella asiasta, kunhan olen suunnitellut toteutusta, sanoo Ovaskainen.

– Erään lähistön yrittäjäpariskunnan mielestä jäätelökioski oli kulttuuriteko. Kaikki palaute on ollut myönteistä

Pispalalaisesta 1/2013 selviää, kuinka vegaanijäätelölle kävi.

TEKSTI: KIRSI HIETALA
KUVA: JARMO OVASKAINEN

Tervetuloa uuteen osuuskuntaan!

Pispalan Kivijalan osk, englanniksi Pispala Stonefoot co-op, toivottaa uudet jäsenet tervetulleiksi. Osuuskunta on perustettu ketä tahansa sellaista varten, joka haluaa harjoittaa ammattiaan yrittäjämuotoisesti, keskittyä itse asiaan ja jättää paperin pyörittelyn vähemmälle. Osuuskunta hoitaa jäsentensä laskituksen, kirjanpidon ja palkanmaksun. Vastineeksi osuuskunta ottaa laskuista provision, jonka summa hivenerä vaihtelee, mutta ei kuitenkaan nouse yli 10 prosenttiin.

Pieni hinta siitä helpotuksesta, että voit harjoittaa yrittämistä ilman että täytyy opetella kirjanpitäjän ammattia tai pelätä öisin verotarkastajaa. Tai että kuivan kauden sattuessa joutuu käymään jännittäviä neuvotteluja Kelan kanssa. Osuuskunnan jäsenen status lain edessä on palkansaaja, joten työttömyyden sattuessa hän on edelleen

ELY-keskuksen Mirja Taipale pitämässä osuuskuntainfoa.

oikeutettu työttömyysturvaan ja voi rauhassa keskittyä punomaan uusia suunnitelmia.

Laskuttaa voi mitä tahansa laillista toimialaa, mutta erityisesti Pispalan Kivijalka kutsuu luovan alan työntekijöitä ja käsityöläisiä. Heitä varten on tulevaisuudessa tarkoitus kehittää myös markkinointia, eli kehittyessään osuuskunta pyrkii toimimaan jäsentensä talina tai managerina.

Vuoden vaihteeseen asti osuuskun-

taan pääsee mukaan maksamalla ainoastaan osuusmaksun, jonka suuruus on 100 euroa. Se on pantti, jonka erotessaan saa takaisin. Ensi vuonna liittyvien täytyy lisäksi maksaa liittymismaksu. Liittymisen jälkeen mitään erillisiä juoksevia kuluja osuuskuntaan kuulumisesta ei koidu jäsenilleen. Eli jos ei ole tuloja, ei ole menojakaan.

Lähetä vaapamuotoinen hakemuksesi Esko Mäkiselle
esko.ok@gmail.com

Talouteen liittyviin kysymyksiin vastaa Marita Sandt
marita.sandt@gmail.com

TEKSTI: JUHO YLINAMPA
KUVA: KITI SAARINEN

Avoimin ovin

Aurinkoinen päivä suosi Avoimet -tapahtumaa, jonka Pirkanmaan rakennuskulttuuriyhdistys ry järjesti elokuisena sunnuntaina.

Viiden euron pääsylipulla oli mahdollisuus nähdä vanhojen puutalojen laajennus- ja lämmitysratkaisuja kaavamutoksen alla olevassa Pispalassa. Ajatuksena oli esitellä erilaisia vanhaa taloa kunnioittavia peruskorjaus- ja lisätilaratkaisuja.

Esillä olivat vaihtelevasti joko koko asunto tai osa siitä, peruskorjattava talo, saunallinen tai muu piharakennus, tai kaikki nämä ja lisäksi vielä kaunis rinenpiha. Esillä olivat myös inventointiraportit, mikäli kohteesta oli tehty inventointi.

Lämmitysmenetelmistä pääsi tutustumaan maa- ja aurinkolämpöön, öljylämmitykseen, pellettiin ja suoraan sähkölämmitykseen. Monissa taloissa oli lisälämmityksenä puu-uunit.

Ovensa avasi 14 yksityiskohdetta. Lisäksi nähtävillä oli seitsemän vanhoissa (puu)taloissa olevaa yhdistysten kun-

nostamaa palvelutalaa. Ne olivat Rajaportin sauna, Kurpitsatalo, Villa Varala, Hirvitalo, Lauri Viita -museo, A-kilta ja Uittomiesten talo.

Lisää näitä

Tapahtumaan osallistui 126 maksanutta ihmistä. Yhdistysten tiloihin pääsi ilmaiseksi. Tapahtumasta tiedotettiin tolppailmoittelun ohella Aamulehdessä ja paikallisradiossa. Kävijöitä oli Pispalasta, muualta Tampereelta ja jopa muualta Suomesta.

Pääsylipulla sai kartan kohteista sekä muovitossut. Erityisen hienoa oli se, että monissa kohteissa todella virisi vilkas keskustelu peruskorjaamisesta, laajentamisesta ja lämmityskysymyksistä. Tietoa saatiin ja jaettiin.

Tapahtumasta tullut palaute on ollut

todella positiivista. Vastaavanlaisia päiviä toivottiin lisää, myös muihin kaupunginosiin.

Avointen ovien päiviä on järjestetty muuallakin Suomessa, esimerkiksi Loviisassa ja Uudessakaupungissa, joissa on Pispalan tavoin paljon vanhoja puutaloja.

TEKSTI JA KUVA: IRMA RANTONEN

Wanhan Ajan markkinoilla riitti ostettavaa

Jo toisen kerran järjestetyt Wanhan Ajan markkinat syyskuun alussa vetivät Pispalan kirkonmäelle satamäärin väkeä. Paikalla oli parikymmentä myyjää, ja myynnissä oli kaikkea kuviteltavissa olevaa: muun muassa leivonnaisia, marjoja, sieniä, vaatteita, kenkiä... Pispalan kirjastoyhdistys myi pöydästään poistokirjoja halvalla.

Soppatykillä riitti jonoa ja lätyt tekivät kauppansa. Markkinakansaa viihdytti muun muassa Jouko Mäki-Lohiluoman Yhden miehen yhtye.

Ja halvalla sai hyvää tavaraa. Itselläni oli myös pöytä, johon olin haalinut kotinurkista muun muassa videoita, kirjoja, pelejä, oluttuoppeja ja sekalaista käyttämättömäksi jäänyttä tavaraa.

Litran vetoiset – vai olivatko isommatkin? – tuopit kauppasin huomattavalla alennuksella Hildénin Juhalle, jo-

ka vannoni niiden menevät Kujakolliin. Vain vihreä pieni pöytälamppu jäi myymättä. Tienasin silti 60 euroa.

Moreenin piirissä todettiin, että samana päivänä oli ympäri Tamperetta muitakin tapahtumia. Tämä ei ihme kyllä sanottavasti vaikuttanut kävijämäärään. Sellaista pohdittiin, että pitäisikö markkinat järjestää vain joka toinen vuosi. Mitä mieltä olette, lukijat? Palautetta voi antaa osoitteella: jari.niemela2@saunalahti.fi.

Pispalan Moreenin myyntipöydän takana emännöi Anneli Halivaara (oik.)

TEKSTI: JARI NIEMELÄ
KUVA: RAIMO VETTENRANTA

Aurinkoinen päivä houkutteli eri-ikäistä Pispalasta kiinnostunutta porukkaa liikkeelle.

PISPALA-KÄVELYLLÄ SUURI SUOSIO

Pispalan Moreeni järjesti syyskuussa vietettyjen Euroopan rakennusperintöpäivien yhteydessä Pispala-kävelyn. Sää suosi osanottajia ja aurinko paistoi. Mukaan tuli kaikkiaan 55 kiinnostunutta.

Patikkaretki alkoi Pyynikin näkötornilta, jossa allekirjoittanut ja Märten Sjöblom selostivat Pyynikin sekä näkötornin historiaa. Sitten jatkettiin tietä Termopyleen kentän laidalle, jossa pohdiskeltiin vanhan laululavan kunnostamista.

Taival jatkui Lauri Viidan muistomer-

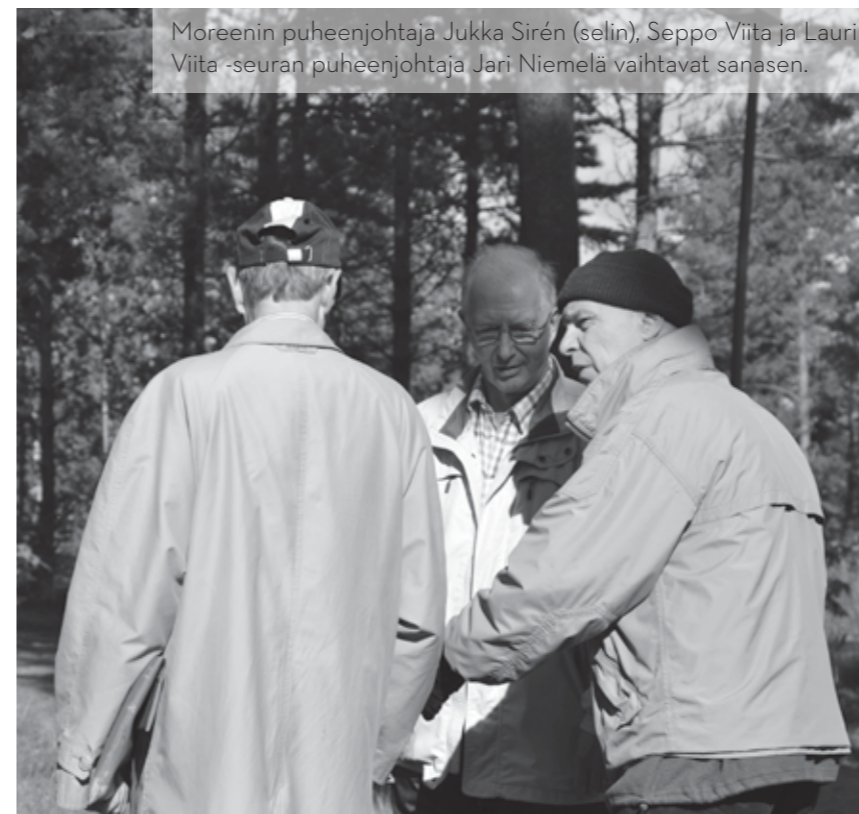
kille, jossa mukaan liittyivät Moreenin puheenjohtaja Jukka Sirén ja kirjailijamestarin poika Seppo Viita. Todettiin porukalla, kuinka hienoa on, että graffitien tekijätkin arvostavat muistomerkkiä, eivätkä ole siihen mitään taiteilleet. Hannu Salonen kertoi paitsi Tahmelan Vesan vaiheista, myös Tahmelan hopasta, joka vielä 1980-luvulla kulki aivan vieressä.

Käyskenneltiin sitten Pispalanharjua pitkin ja topattiin hetkeksi Viidan lapsuudenkodin tuntumaan. Todettiin talon olevan hyvissä käsissä, kun Salon Hessu sitä omistaa.

Kaikesta Pispalaan liittyvästä rupatellen saavuttiin sitten Lauri Viita -museolle, johon seurue pääsi ilmaiseksi sisään. Museo-opas Tuuli Tapaninen ja maisteri Kyllikki Helenius kertoivat Viidan ja talon taustoista.

Hieno reissu, tällaisia ehdottomasti lisää. Ja yllättävää oli, että mukaan oli tullut ystävänsä innoittamana muutama hengen seurue pääkaupunkiseudulta!

TEKSTI: JARI NIEMELÄ
KUVAT: RAIMO VETTENRANTA

Moreenin puheenjohtaja Jukka Sirén (selin), Seppo Viita ja Lauri Viita-seuran puheenjohtaja Jari Niemelä vaihtavat sanasen.

Hannu Salonen (vas.), Jari Niemelä ja Märten Sjöblom selvittelevät väkijoukolle Pyynikin historiaa ja urheilumenneisyyttä.

Vaellus päättyi Lauri Viita -museolla tuhtiin tietopakettiin Viidasta ja itse museotalosta.

SYYSKÄÄNTÖ

Johanna Lonka on työskennellyt Kurpitsatalon kasvimaalla kahtena kesänä. Minkä vuoksi alun perin haikuidit Kurpitsatalon kasvimaalle?

– Toissakesänä minulla ei ollut omaa palstaa ja ajattelin, että voisin oppia uutta viljelystä. Ajattelin, että kun on itse mukana tekemässä, voi myös saada erilaista kosketusta omaan asuinalueeseensa. Halusin myös tukea Kurpitsaliikkeen toimintaa ja vaikuttaa palstaluon säilymiseen. Minulla on ollut aiemminkin kasvimaata ja olen harrastanut villivihannesten keräilyä sekä perehtynyt lääkekasveihin ja ruukkuviljelyyn.

Johanna Lonka Sadonkorjuujuhlla syyskuun 15. myymässä Kurpitsatalon kasvimaan vihanneksia. Kuvaaja: Valpuri Talvitie

Olet myös kuvataiteilija. Miten taide ja viljely sopivat yhteen?

– Viljely ja taiteen tekeminen kulkevat elämässäni yhdessä, vaikka lähtökohdat tekemiseen ovat erilaiset. Kasvimaalla työskennellessä tulee samalla pohdittua meneillään olevia projekteja. Ruumiillinen työskentely saa ajatukset liikkeelle ja ylläpitää peruskuntoa. Päivän päätteeksi voi istahtaa huomaamaan, mitä on saanut käsillään aikaan. Usein minulla on ollut kamera mukana

ja olen kuvannut kasvimaata. Syksyllä Johanna kuvasi videolle maan kääntöä. Teos *Syyskääntö* oli tuoreeltaan esillä Galleria Rajatilassa marraskuun alussa.

Taiteen tekemisessä ja viljelystä kuljetaan samankaltaista polkua pitkin. Alussa työ on suunniteltava ja laadittava aikataulu. Sitten on toteutuksen aika ja viimein prosessi loppuun saatetaan. Viljelystä ja taiteesta toteutuu draaman koko kaari. Mukana on aina yllätyksmomentteja. Tänä kesänä yllätyksen viljelyyn toivat koleat säät, jotka vaikuttivat sadon määrään. Pitkäjänteisyyttä kaitetaan molemmissa. Sato on säilöittävä, taideprojekti dokumentoitava. Nykyään elämä on niin nopea-tempoista, että ihmisten voi olla vaikea keskittyä pitkäjänteisiin projekteihin.

Kasvimaatyön lisäksi Johanna on toteuttanut omia taideteoksia useampaan näyttelyyn. Yksi taideprojekteista oli Tampereen taidemuseon tuottama *Pala taivasta* -yhteistyöhanke, jonka myötä Johannan teos oli nähtävillä Vuoreksen asuntomessuilla.

– Tiedän monia taiteilijoita, jotka ovat puutarhureita. Pispalassa olen huomannut, että palstaviljelijöille esteettisyys voi olla yksi lähtökohdista. Kun oppii perusteet, voi myös toteuttaa kokeiluja.

– Tiedän monia taiteilijoita, jotka ovat puutarhureita. Pispalassa olen huomannut, että palstaviljelijöille esteettisyys voi olla yksi lähtökohdista. Kun oppii perusteet, voi myös toteuttaa kokeiluja.

Johanna Longan *Syyskääntö* projisoitiin seinään Galleria Rajatilassa. Katsojat pitivät teosta rauhoittavana, vaikka tietävät, että maan kääntäminen on raskasta työtä. Kuva Johanna Lonka.

Johannan kasvimaatyöskentelyä ohjasi ensimmäisenä kesänä puutarhuri **Ritva Pietarinen**. Aiemman viljelytyön pohjalta oli hyvä jatkaa palstan hoitoa. Tänä vuonna työparina on ollut **Valpuri Talvitie**. Valpuri on ollut perustamassa Meirän Peltö -osuuskuntaa, joka kasvattaa yhteisöviljelyn keinoin luomukasviksia kaupunkilaisille. Johannalla on nykyään myös oma palsta maalla. Hän haluaa saavuttaa omavaraisuutta ruuan suhteen. On terveellistä tietää, mitä syö. Nykyään on alettu taas arvostaa marjojen oppeja. Nuoremmat polvet haluavat kuopsuttaa maata. Kotitarveviljelyä ei tehdä samoista lähtökohdista kuin joskus, kun se on ollut välttämätöntä, jotta on saanut perunaa pöytään. Mutta on se nykyäänkin plus-saa, kun ei tarvitse ostaa kaupasta jokaista vihannesta.

Kurpitsatalo sijaitsee suosittuun kävelyreitillä varrella. Minkälaisia uusia kontakteja sait kesän aikana?

– Ohikulkijat ovat pysähtyneet juttelemaan ja ihastelleet aluetta. Moni on halunnut tietää, miten saisi vuokrattua oman palstan. Viljelijöillä on valtavan hieno yhteisöllisyyden tunne. Tämä vyöhyke on ihan eri asia kuin joku pieni supistettu läntti, jos asuintaloja rakennetaan. Ihmisen perustarpeena on olla kosketuksissa maahan.

Kurpitsatalon yläkerrassa pidettiin Galleria Vinttiä 2000-luvun alussa. Johanna ja Valpuri saivat tutustua taloon jo silloin. Milloin Johanna oli mukana vastaamassa Gallerian aikatauluista, milloin oli omia teoksia esillä. Näyttelyissä nähtiin kattava otos erilaisilta tekijöiltä. Sen jälkeen osa porukasta perusti Hirvitalon, Pispalan nykytaiteen keskuksen. Nyt kymmenen vuotta myöhemmin on Kurpitsatalon toimintaan tullut mukaan taas uusia nuoria jäseniä, jotka kokevat taiteen tärkeäksi. Yksi kasvukausi on jälleen takana ja ympyrä on sulkeutunut.

TEKSTI: KATI LEHTINEN

SAUNA, KAMERA JA ALEXANDER

Saunahulluus ei kysy kansallisuutta. Saksalainen valokuvaaja Alexander Lembke on intohimoisesti rakastunut saunaan. Hyvään saunaan. Alun perin hän tutustui sellaiseen Ruotsissa. Hyvä sauna pyyhki pois päivän rasitukset, miten raskaita ne sitten olivatkin. Suhde saunaan syveni Suomessa, kun Alex opetti valokuvausta Helsingissä ja Tampereella. Ennen pitkää hän löysi tiensä myös Rajaportille.

Saksalainen joka keksi saunan

Mies ja kamera tulivat tutuksi Rajaportin saunan asiakkaille syksyllä 2011. Alex oli jo parin vuoden ajan ottanut tehtäväksensä tutkia suomalaisia saunoja ja suomalaista saunakulttuuria. Kameran kautta Alexin onnistui päästä lähelle saunan henkeä ja saunoja itseään, tutkia pehmeästi ja herkästi, lähestyä hissuksiin niin kuin ainakin löylyä kiukaalle luodessa. Alex arvelee, että hän saksalaisena, ulkopuolisena, näkee kenties suomalaisessa saunakulttuurissa piirteitä, joita me itse emme ehkä tiedosta. Mutta vieras, viileän rationaalisesti havainnoiva tutkija hän ei ole. Osalliseksi Alexin tekee hänen innostunut ja ihasnutun antautumisensa saunan syliin.

Tampereen vanhalla kirjastotalolla oli 5.-25.11.2012 näytteillä kuvia kolmesta Tampereen seudun saunasta. Valokuvien lisäksi näytteillä oli installaatioita, ääniä, videohaastatteluja ja esineitä. Alex pyysi Rajaportin asiakaita kertomaan lapsuuden ensimmäisestä saunamuistosta, miettimään jotakin tärkeää tai tärkeintä saunakäyntiä, ja pohtimaan, mikä saunomisessa on itselle merkityksellisintä. Haastateltaville pulpahti äkisti muistoja kaukaa liikutukseen asti.

Sauna yksinkertaisuudessaan

–Suomalainen saunakulttuuri on todella rikas, ja olen huomannut että se kuuluu olennaisesti teidän omaan perinteeseenne, Alex ihastelee.

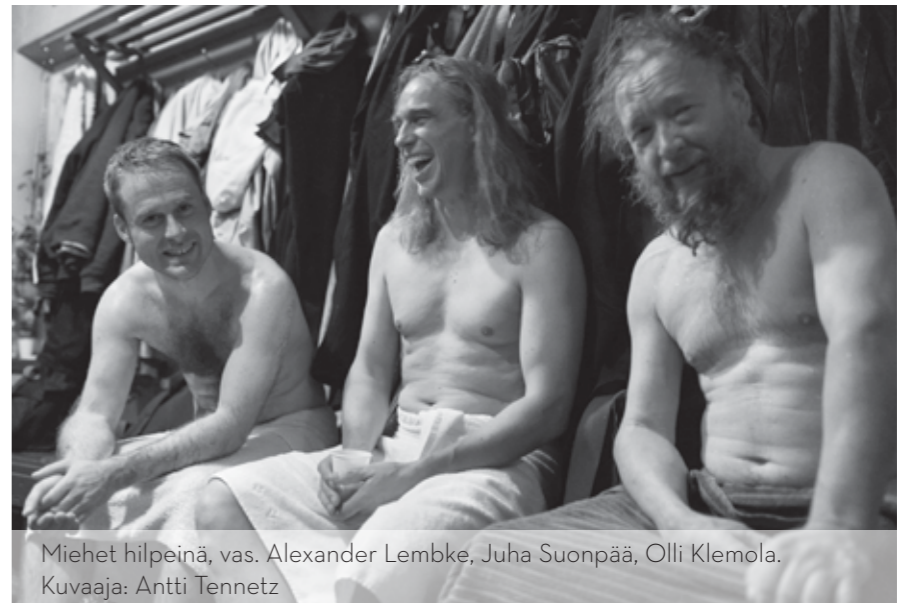
– Mutta kaikki muuttuu. Yleiset saunat ovat melkein hävinneet, kun ihmisillä on omat yksityiset saunansa. Joka kerta, kun käyn saunomassa, huomaan tuon uuden paikan erityisyyden sekä ainutlaatuisuuden, ja minuun iskee äkkiä halu tallentaa se ennen kuin

Kaikki sulassa sovussa, kuvaaja: Alexander Lembke. Näyttelykuva Rajaportilta

se katoaa lopullisesti, toteaa Alex.

–Saunakäynnin rituaalinen merkitys on katoamassa, jos saunotaan pelkästään privaattisti, ja kun sauna lämpiää hetkessä napin painalluksella. Kokeemukset ovat erilaisia. Yleisessä saunas-

Miehet hilpeinä, vas. Alexander Lembke, Juha Suonpää, Olli Klemola. Kuvaaja: Antti Tennetz

sa tapaa muita, tutuksi tulleita ihmisiä, siellä jutellaan, jaetaan yhteinen tila, ollaan iholla. Eikä pienessä sähkösaunassa tavoita samanlaista löylyä. Tahtoisin kuvillani osoittaa vanhan ja konstailemattoman aidon saunan merkitystä.

Saksasta Alexin on vaikea löytää hyvää sauna. Niitäkin on, mutta yleensä ottaen saksalaista saunaa vaivaavat turhat säännöt, mahtipontiset ja keinotekoiset puitteet. Tiimalasi määrää sen, milloin löylystä on lähdeittä vilvoittelemaan. Kiukaalle heitetään kaikenlaisia tuoksutehosteita, ja löylyä saa heittää vain virallinen saunamajuri. Onneksi lähellä Weimarin kotia on mainio pieni sauna, Noitasuuna nimeltään, joka lämpiää puilla ja jossa saa heittää itse löylyä. Alexilla on myös oma telttasuuna, joka antaa hyvät löylyt.

<http://www.alexanderlembke.de/>

Näyttely jatkuu pienemmässä muodossa Rajaportin kahvilassa jouluhelmikuun ajan.

RAJAPORTTI REMPATTIIN TAAS SISÄLTÄ JA ULKOA

Rajaportin saunaa remontoitiin tänä syksynä myös ulkopuolelta. Perinteinen kalkkirappauspinta korjauksessa ja maalattiin uudelleen kalkkimaalilla kauttaaltaan. Edellisestä ulkopinnan korjauksesta olikin kulunut jo 15 vuotta. Silloin asialla olivat **Panu Kailan** arkkitehtipöytäkirjat, ja seinät saivat kokonaan uuden kolmikerroksisen kalkkirappauksen. Se on kestänyt pääosin hyvin, mutta kalkkirappauksen luonteeseen kuuluu pinnan kuluminen, ja joihinkin kohtiin oli syntynyt liasta kosteudesta pakkasrapautumista. Nämä kohdat korjattiin nyt ja pintamaaliksi sekoitettiin itse Sateenkaaren kalkkitahnasta ja keltaokra-pigmentistä sopiva keltamullan sävyinen kalkkimaali. Työn teki pääosin Ikaalisten IKATA:n rakennusrestaurointikoulutuksesta valmistumassa oleva **Marja Lammentausta** saunayhdistyksen oman väen avustuksella. Marja tekee saunan sei-

nen kunnostuksesta myös lopputyönsä rakennus-artsaanin tutkintoon. Rappausvaurioiden korjauksessa neuvontaa ja aineita sponsoroit Rappaus-tekniikka Laurell Oy.

Saunan sisäremontti oli vuosittaiseen tapaan marraskuun alussa. IKATA:n opiskelijat kalkitsivat saunan märkätilojen seinät, ja omalla vällä korjattiin kiuasta, lauteita, pukuhuoneen pintoja ynnä muuta. Kiitokset kaikille talkoolaisille ja tukijoille taas kerran!

TEKSTI JA KUVAT:
VEIKKO NISKAVAARA

Marja Lammentausta kalkkimaalaa saunan seinää. Työ vaatii hyvän suojautumisen ja oikeat työvälineet ja tekniikat: maali hierretään pintaan kalkkiharjalla monensuuntaisin vedoin ja vähintään kolmeen kertaan ensin kalkkivedellä pohjustaen.

RAJAPORTIN SAUNA 105 v. 1906-2012

Sauna - Kahvila - Hieroja

Pispalan valtatie 9 - www.rajaportinsauna.fi

Suomen vanhin yleinen sauna

puh. 03 222 3823

AVOINNA:

ma 18 - 22

ke 18 - 22

pe 15 - 21

la 14 - 22

Miesten ja naisten osasto
Maksu: ma ja ke 5€, pe ja la 8€
Myös sarjakortteja

Kysy tilaussaunoja, puh. 045 136 5557

Saunatuotteita:

- T-paitoja on monenlaisia ja monessa värissä. Hinta 15 €

- Tukevakankaiset saunakassit pitkillä sangoilla;

musta tai valkoinen tai juuttikankainen. Hinta 8 €

- Saunan historiikkikirja "Puhraasta tuli". Hinta 15 €

- pellavaiset saunahatut. Hinta 15 €

Tuotteet myynnissä kahviossa.

Hierontahuone

Mari Vuorenmaa
Suomalainen Perinnehoitaja
p. 040 735 6781
Adam First
Rebalancing-hierontaa
p. 045- 208 8350

Saunahoidot

saunaterapeutti Johanna Linna
www.saunahoidot.fi
p. 050- 4940 501

Rajaportin kahvila

puh. 044 055 9353

AVOINNA SAUNA-AIKOINA JA TILAUKSESTA

Kahvia, pullaa, jäätelöä,
olutta, virvokkeita
ja pikkusytävää.

Sisätilaa 3 huoneessa
yhteensä n. 35 paikkaa.

Myös kokouksiin 1-3 huonetta
tarjoilulla tai ilman.

Kesäterassilla 20 paikka.

Joulu-helmikuun kahviossa Alexander Lembken
sauna-aiheinen valokuva- ja video- taidenäyttely.

Erikoisaukioloajat:

Jouluaattona ma 24.12. klo 12-18

(Huom. ruuhkaa klo 12-15!)

Uudenvuodenaattona

ma 31.12. klo 16-22

Muutoin pyhistä huolimatta

avoinna normaalin

aikataulujen mukaan.

Hometalosta unelmataloksi

TEKSTI: TIINA HUUHTANEN
KUVA: VEIKKO NISKAVAARA

-KYLLÄ TÄSTÄ TALON SAA MUTTA TÖITÄ SE TEETTÄÄ

Nuoripari etsii kotia

Olipa kerran nuoripari, joka asui Tampereen keskustassa vuokralla ja etsi innolla omaa kotia. He piirsivät Tampereen kartalle laajan ympyrän aina Valkeakoskea myöten. Ympyrän sisältä piti löytyä se punainen tupa ja perunamaa. Tuumasta toimeen. **Helena** ja **Marko** lähtivät etsimään onneaan kaikista ilmansuunnista.

Samaan aikaan toisaalla, Pispalassa Mäkikatu 46:ssa, kökötti hylätty talovanhus villiintyneine puutarhoineen. Se oli murheellinen näky. Kerran niin sievä talo oli ollut myynnissä jo viitisen vuotta, mutta kukaan ei uskaltanut ottaa sitä omakseen. Vuosien saatossa ohikulkijoiden nenään alkoi kantautua pahaa hajua, ja he kiirehtivät askeleita talon kohdalla. Kuiskailtiin, että herra Home olisi asettunut taloon.

Nuoripari sai asuntovälittäjältä vinkin Mäkikadun talosta, ja eräänä päivänä he päättivät lähteä Pispalaan. Oli alkukevät ja satoi kylmästi. Nuoripari kuis-kasi toisilleen talon nähdessään: "huh huh onpas se kyllä hurjan näköinen!". Katto vuoti valtoimenaan, home haisi vahvasti, ja yläkerrassa roikkui valkoista mönjää, se oli herra Home! Vessojen lattiat olivat putkivuotojen takia niin pahassa jamassa, että Helenan piti ottaa huivi naaman eteen suojaksi homepölyltä. Lattiat oli kuorrutettu kellarin puolelta uretaanivaahdolla, mikä auttoi lahon leviämistä. Näytti siltä, että talo on armotta tuhon oma.

Tieto ei aina lisää tuskaa, vaikka niin väitetään

Mutta nuoripari ei lannistunut. Talo ei vaan lähtenyt mielestä. Mene tiedä, oliko talovanhus vinkannut heille silmää itsetietoisesti niin kuin vain vanhat talot osaavat. Ottakaa minut, ette kadu. Nuorenparin lähipiiri oli kuitenkin kauhuissaan. Ettekö näe, taloon on pesiytynyt herra Home ja rouva Laho ja ties vaikka mitä sakkia, he inttivät yhtenään.

Hyvät haltijat olivat kuitenkin valpaita, ja alkoi tapahtua. Nuoripari sai ilmaiset ensineuvot Pirkanmaan maakuntamuseon perinnerakennusmestari

Tapani Koiraselta,

joka opasti jat-koneuvojaksi rakennusrestauroija **Aki Sulosen**. Aki tuli nuorenparin avuksi arvioimaan talon kuntoa ja päätyi siihen, että kyllä tästä talon saa, mutta töitä se teettää. Rakennusrestauroija **Tuomas Toivonen** tuli myös suureksi avuksi myöhemmin taloa korjattaessa.

Itse tekemällä oppii tuntemaan oman talonsa

Vanhan talon korjaaminen oli sekä Markolle että Helenalle uusi asia, mutta kummallakin perustyökälyt ovat aina pysyneet käsissä. He tiesivät, että tietynlaista asennetta ja luonnetta tarvitaan. Marko istui alkuun yöstä myöten netissä ja kahlas läpi rintamamiestalo.fi -sivuja ja mitä lie kaikkea. Alan kirjat, lehdet ja netin keskusteluketjut tuli luettua.

Näillä tiedoilla nuoripari uskalsi tehdä kauppa- ja kiinteistöasiakirjat elokuussa 2008, ja vapuna 2009 oli muutto talon yläkertaan, kun herra Home oli saatu takuuvaramasti hädätettyä sinne missä pippuri kasvaa. Pesuvesi lämpeni vedenkeittimellä ja asuminen oli puutteellista tietenkin. Mutta sopu säilyi hyvänä, sillä nuoripari oli tärkeissä asioissa samaa mieltä ja innostus, ideat ja arvot olivat yhteisiä.

Akin ohjeiden mukaan nuoripari valokuvasi taloa huolellisesti ensimmäisestä näytöstä lähtien. Siinä alkoi talo tulla tutuksi. Marko purki itse taloa, jotta löytäisi pahimmat ongelmapaikat. Kolmisen kuukautta siinä meni, ja talon tuntemus kasvoi aina vain. Riemu oli korkealla, kun osottautui, että talo on tukevaa hirttä. Marko on pitänyt myös ahkerasti päiväkirjaa purku- ja korjaus-

Talo ja sen asukkaat Helena Rängman, Marko Keskitalo ja Vilja-tyttö, joka syntyi remontin keskelle.

vaiheista. Arkisto on karttunut laajaksi tietopakettiksi. Hyvästä dokumentoinnista oli sekin hyöty, että Pirkanmaan ELY-keskus myönsi rakennusperinnön hoitoavustusta katon ja ulkovoivauksen korjaukseen.

Uusi uljas huomen - menneisyyttä unohtamatta

Vuonna 1916-18 rakennettu talovanhus elää nykyään uutta onnellista vaihetta. Talon uumenista on löytynyt aarteita, muun muassa lehtiä 1900-luvun alusta lähtien, Toveritar-lehteä Laina Lammisen nimellä ja hienoja lapsen piirustuksia keittiön lattian alta. Piirustukset esittävät vanhoja aiheita, kuten vanteella ja kepillä leikkivää lasta, vettä kantavaa äitiä, valurautaisella silitysraudalla silittävää naista. Piirustukset on signeerattu kaunokirjoituksella Elma Lamminen. Talon historia kiinnostaa, mutta menneisyyden penkominen on jätettävä myöhempään hetkeen. Nuoripari toteaa, että kaikki on säästetty, mikä on pystytty!

Taloon on syntynyt myös pieni Vilja tyttö, joka nyt kirmaa leveillä lattialankuilla, portaissa ja pihalla kuin joskus Elma aikoinaan. Ja niin on hyvä.

•Kuvia ja selostuksia talon korjausvaiheista netissä: www.pispala.fi/pispalalainen -> Nro2/2012 -> NettiExtrat
•Lisätietoja korjaajille: <http://www.trkk.fi/linkkejä>

UITTOYHDISTYKSEN TALO HERÄÄ ELOON

Talon katossa oli reikiä ja siellä kasvoi sammalta, leskenlehtiä ja maksaruohoa.

Lehden edellisissä numeroissa on unelmoitu, että Uittoyhdistyksen talossa olisi toimintaa. Keväällä 2012 perustettu Pirkanmaan rakennuskulttuuriyhdistys ry on tekemässä unelmasta totta. Taloon tulee rakennuskulttuurikeskus – kunhan talo ensin kunnostetaan.

Yhdistys on vuokrannut talon ja tontin vuoteen 2033 Kiinteistötoimelta, joka on hakenut omistajan ominaisuudessa EU-rahaa. Tarkoitus on korjata katto, ulkovouri ja vaurioituneita rakenteita. Projektin ja kunnostuksen toteuttaa yhdistys. Päätös EU-rahasta tulee marraskuun lopussa, joten saatat, hyvä lukija, tietää asiasta enemmän kuin minä tätä kirjoittaessani marraskuun alussa.

Yhdistys on rohkeasti aloittanut kiireisimmän työn eli katon korjauksen omalla riskillään. Työtä johtaa arkkitehti **Harri Metsälä** ja toteutus hoidetaan suurimaksi osaksi oppilastöinä. Pienillä resursseilla mennään. Onneksi TAKK on lainannut henkilönostimia ja aggregaattia, sillä sähköjä taloon ei ole vielä saatu. Katepal ja Ramirent ovat puolestaan tukenet materiaalihankinnoissa ja telinevuokrissa.

Syksyn aikana töissä on näkynyt eri alojen tekijöitä. Tampereen aikuiskoulutuskeskuksesta on tullut muurariopiskelijoita sekä ManSetin työpajatoiminnassa mukana olevia. Korjaustyöt

Välillä lumi yllätti katontekijät. Heli Hietamäki ja Harri Metsälä suunnittelevat töiden jatkamista.

kiinnostavat myös IKATAN rakennusrestauraation opiskelijoita, erityisesti työssäoppimisen ja lopputöiden kannalta.

Talon ikkunoita on korjattu Silta-Valmennusyhdistys ry:n tiloissa, sillä kylmä teki korjaustyöt Uittoyhdistyksen talolla mahdottomiksi. Kaikessa työssä periaatteena on säilyttävä korjaus. Esimerkiksi ikkunoista vaihdetaan

vain lahonneet tai särkyneet osat, mutta muuten kaikki ruudut, helat ja puuosat huolletaan ja laitetaan paikoilleen.

Mikäli rahoitus varmistuu, työt jatkuvat keväällä talon ulkopuolella. Lisätietoja korjauksesta ja tapahtumista löytyy osoitteesta www.trkk.fi

TEKSTI JA KUVAT: IRMA RANTONEN

”Pispalassa tulisi vanhat talot ensisijaisesti säilyttää”

Anne Tanskanen innostui miehensä **Harri** kanssa Kannaksenkatu 12:n vanhasta puutalosta sen tultua myyntiin – syystä että he itse olivat asuneet siinä aikoinaan vuokralla. Sen jälkeen talo olikin ollut tyhjiään reilut 11 vuotta.

Tontin jalostaja **Olli Nieppola** peruskorjasi talon, minkä jälkeen Anne ja Harri tekivät itse maalaus- ja tapetointityöt, listoitukset, laatoitukset, keittiön, ovien ja ikkunoiden kunnostukset ja uusimiset sekä osittain vesikaton.

– Ensi kesänä maalaamme talon ulkopuolelta ja teemme pihatyöt sekä rakennamme piharakennuksen, johon tulee puulämmitteinen sauna ja varasto. Lisäksi olemme itse rakentaneet noin 10 neliön lisäosan, johon teemme myöhemmin pienen parvekkeen, kertoo Anne Tanskanen.

– Epätoivon hetkiä koettiin, kun saiteen kesä aiheutti veden vuotamista kellariin. Toisaalta oli hyvä, että ongelma tuli esiin remonttivaiheessa. Kaiken kaikkiaan vanhan talon remontoija saa varautua odottamattomiin yllätyksiin,

joista useimmiten koituu lisäkustannuksia.

Remontti on ollut Annen mielestä uuvuttava kaikkine viivästyksineen ja yllätyksineen.

– Välillä on tuntunut turhautavalta, kun niin paljon on jouduttu uusimaan. Olemme joutuneet pohtimaan, onko tässä mitään järkeä, kun niin vähän vanhasta talosta jää jäljelle ja melkein samalla vaivalla saisi uuden talon. Silti olemme sitä mieltä, että talon säilyttäminen ja remontointi on kannattanut.

Kannaksenkatu 12:een valmistuu kesällä korkea uudisrakennus poikkeusluvalla. Samalla tontilla sijaitseva pieni puutalo peruskorjattiin, ja Anne Tanskanen perheeseen asettui taloksi.

– Omat kokemukset vahvistavat käsityksiämme siitä, että Pispalassa tulisi vanhat talot ensisijaisesti säilyttää. Lisärakentaminen tulisi sallia vanhan talon ehdoilla niin että mittakaava ja tyyli säilyisivät.

Anne Tanskanen kertoo:

”Pispalassa on kautta aikojen taloja jatkettu rakentamalla lisää tilaa kun perhe on kasvanut ja varat ovat sallineet. Tätäkin taloa on rakennettu kolmessa vaiheessa: ensimmäinen osa vuonna 1927, toinen osa vuonna 1938 ja kolmas osa vuonna 2012. Vanhan rakennuksen tyyli on kuitenkin säilynyt. Talon historiaan tutustuminen on ollut tärkeää ja sen ansiosta projekti on tuntunut mielekkäältä. Alueen historia säilyy vain rakennukset säilyttämällä, ne ovat konkreettisia näkyviä muistomerkkejä menneisyyden ihmisten elämästä.

Tuntuu hienolta kun saa olla osa pitkää ketjua, joka on alkanut jo vuonna 1927, jolloin talossa asui kauppias Fanny Kari perheineen. Museoviraston järjestämä muisteluilta Pispalan kirjastotalolla ja siellä nähdyt vanhat valokuvat sekä ihmisten kertomukset vahvistivat tunnetta, että talomme on osa alueen historiaa ja meidän tulee sitä vaalia.”

KANNAKSENKADULLE NOUSEE MATALAENERGIATALO

Pispalassa on tällä hetkellä poikkeusluvalla rakenteilla muutama omakotitalo. Yksi niistä on Kannaksenkatu 12:n tontille nouseva 13-metrinen omakotitalo, jota rakentaa pispalalaisille tuttu Olli Nieppola. Hän osti myyntiin tulleen tontin ja pisti poikkeuslupahakemuksen vetämään ajatuksella, että vanha talo peruskorjataan ja viereen rakennetaan uusi.

– Lupaprosessissa ei ollut mitään ongelmaa. Kukaan ei valittanut hankkeesta. Pääsin aloittamaan rakennusurakan viime kesäkuussa, kertoo Nieppola. Nieppolan taloa on ohikulkijoiden pu-

heissa kommentoitu suuntaan jos toiseen. Rakentaja suhtautuu asiaan mutkattomasti.

– Onhan tämä iso ja korkea talo, mutta on tänne ennenkin tehty isoja taloja. Pispalaan mahtuu monenlaista rakentamistapaa. Tämä on paikalle varustavasti suunniteltu matalaenergiatalo. Ylärinteen puolelta korkeus on neljä metriä. Kun järveltä katsoo, talo istuu hyvinkin maisemaan. Kannaksenkadulta katsottuna julkisivu näyttää tietysti aika massiiviselta, mutta rakennus toisaalta sukeltaa rinteeseen, eikä levittäydy kadun suuntaisesti.

Nieppolan mukaan rinnetontti oli hankala rakentaa. Perustuksia kaivettaessa sai pelätä saavansa kiviä niskaan ylärinteeltä, mutta maa-aines pysyi kuitenkin paikoillaan. Asuinpinta-alaa nelikerroksiseen taloon tulee noin 300 neliötä. Muuttamaan isäntä perheeseen pääsee kolmen kuukauden kuluttua.

– Kuutioitahan tässä on tuplasti verrattuna vanhaan taloomme Raitakadulla. Silti sähkönkulutus on suunnilleen sama. Lämmitys tapahtuu ilmalämpöpumpulla ja vesi kiertää joka lattiassa. Ollaan pyritty tehokkaaseen energiansäätöön.

TEKSTIT: JARI NIEMELÄ
KUVA: VEIKKO NISKAVAARA

KAUPUNKIKUVATOIMIKUNNAN KANTA RATKAISI KANNAKSENKATU 12:N RAKENNUSLUVAN

– KAAVAAN TULOSSA TIUKEMPI LINJA?

Kannaksenkatu 12:n tontin rakennushanke sai rakennusluvan poikkeamismenettelyn kautta kesäkuussa 2012.

Pispalalainen pyysi Tampereen kaupungin ja maakuntamuseon viranomaisilta kommentteja koskien lupaprosessia ja tontin rakennus- ja peruskorjaushanketta:

Riikka Rahkonen

projektiarkkitehti, Pispalan asemakaavoittaja Tampereen kaupunki

– Suunnitelmassa on venytelty rakentamistapaohjeen rajoja, tosin varsin luovalla tavalla. Tästä syytä hanketta ei tyrmätty alussa vaan haluttiin viedä hanke kaupunkikuvatoimikunnan harkintaan. Keskustelua herätti mm. rakennuksen korkeus joka ylittää metrillä kaavaan aiottuun määräkseen, jonka mukaan rakennuksen maksimikorkeus on 10 m mitattuna vesikaton ja julkisivun leikkauspisteestä maanpintaan.

– Poikkeamisluvan harkinnassa joudutaan soveltamaan ohjeita ja niin joudutaan kaavan voimaan tultuakin. Pispalan kaavaluonnoksesta saadun palautteen pohjalta pohdimme, miten määräyksiä ja ohjeita voisi vielä tämentää tarkemmin ohjaaviksi. Harkinnassa on mm. uudisrakentamisessa (myös Kannaksenk.12) suosittujen ja rakennusmassaa kasvattavien korkeiden

huoneitilojen rajoittaminen. Pispalassa ongelmallista on tonttien monimuotoisuus, joka tekee tarkkojen ja yleispätevien ohjeiden ja määräysten laatimisen ja niiden soveltamisen vaikeaksi.

– Poikkeamislupien kautta saatu kokemus sekä I-vaiheen kaavaluonnoksen palaute panevat pohtimaan uudestaan myös Pispalassa oleellista kysymystä: voidaan kaikki tonteilla todella säilyttää yhtä aikaa sekä suuri rakennusoikeus että kulttuuriympäristön arvot? – Mielestäni tontin vanhan rakennuksen korjaus ja laajennus on Pispalan kohteiden joukossa varsin onnistunut.

Eija Muttonen-Mattila

rakennustarkastaja, rakennusvalvonnan päällikkö, ja kaupunkikuvatoimikunnan pj Tampereen kaupunki

– Uudisrakennus on moderni, sovitettu hienovaraisesti katutilaan ja runkosyvyydeltään soveltuu hyvin pispalalaiseen rakennuskantaan. Vieressä oleva tasakattoinen kerrostalo poikkeaa selkeästi alueen muusta rakennuskannasta. On hyvä, että tontilla oleva vanha asuinrakennus peruskorjataan. Rakennusluvan edellytykset täyttyivät.

Hannele Kuitunen

rakennustutkija, Pirkanmaan maakuntamuseo

– Lausuntomme ehdotuksia ei juu-

rikaan otettu lupaharkinnassa huomioon, siis koskien uudisrakennuksen sovittamista maisemaan. Esitimme rakennuksen lyhentämisen tai rakennusmassan porrastamisen tutkimista siten ettei uudisrakennuksen pääty nousisi ympäristöön sopimattoman korkeaksi. Esitimme maltillista ikkuna-aukotusta ja erityistä huomiota katujulkisivuun myös autotallin osalta: kellarikerroksen julkisivujen tulisi olla perinteiseen tapaan ikkunoin ja ovin aukotettu, eivätkä autotallin ovet saisi hallita näkymää.

– Uudisrakennus on liian massiivinen. Meillä on rakentamistapaohjeen ja kaavamääräysten luonnokset, joita tulisi noudattaa. Poikkeuslupa ei ole kaavan hengen mukainen. Toivoisin että löytäisimme ohjaukseen hyvän ja toimivan menettelytavan, jokinlaisen toimikunnan, jossa voisimme isommalla porukalla pohtia näitä uudisrakentamishankkeita eri näkökulmista.

Pispalan asemakaavan I-vaiheen (Ylä-Pispala) kaavaehdotus tulee käsittelyyn keväällä 2013.
Lisätietoa:
• kaavoittaja Riikka Rahkonen, p. 040-8012 724 tai riikka.rahkonen@tampere.fi.
• www.pispala.fi/kaavoitus

TORNITALOJA EI TULEKAAN SANTALAHTEN

Pispalan pohjoisrinteellä voidaan hieman huoahata, sillä pelättyjä tornitaloja ei nouse Santalahteen.

– Luonnosvaihtoehdon B mukaisista viisitoista-, kuusitoistakerroksisista näyttävistä kerrostaloista on jatkokehittämisessä luovuttu, toteaa Tampereen kaupungin projektiarkkitehti **Jouko Seppänen**.

Luonnosvaihtoehtoihin oli merkitty kolme 16-kerroksista tornitaloa. Muutoin rakennusten kerroskorkeudet olisivat luokkaa kahdeksan tai yhdeksän. Tämä ei silti vielä tarkoita, etteivätkö Näsijärvinäkymät häviäisi.

Muun muassa Pispalan Moreeni, Pispalan Asukasyhdistys ja Pispalan-Epi-

Santalahahti-suunnitelma on käsitelty laajasti vuoden 2011 Pispalalaisen ensimmäisessä numerossa.

län Kiinteistöyhdistys vaativat kesällä jättämässään yhteisessä lausunnossaan, että Santalahden talojen korkeus rajataan enintään seitsemään kerrokseen ja

asukasmäärä lasketaan osayleiskaavan mukaiseksi 1 800:ksi.

– Parhailtaan on menossa selvityksissä, vaikutusten arvioinneissa, lausunnoissa, mielipiteissä ja muissa kommentoinneissa esitettyjen näkemysten ja niistä aiheutuvien toimenpiteiden kartoitus. Korttelisuunnitelmia kehitetään saatujen näkökulmien pohjalta.

Projektiarkkitehti Jouko Seppänen mukaan Santalahden asemakaavaehdotus on tarkoitus saada Tampereen yhdyskuntalautakuntaan vuoden 2013 alkupuolella.

TEKSTI: JARI NIEMELÄ
KUVA: PISPALAN KIRJASTON ARKISTO

PAU GOES **reino KAUPPA**

TAIDENÄYTTELY: ART EXHIBITION
NAARASIKONI 2012

24.11.12 - 7.1.13 Reinokauppa, Finlayson
Itäinenkatu 3 B, 33210 Tampere
Avoinna: Ma-Pe 10-18, La 10-15
Joulukuussa auki 10-15

VAPAA PÄÄSY
FREE ENTRY

www.paulahuhtanen.fi www.reinokauppa.fi

LOUNASKAHVILA
Pispalan SOPPA JA SOOSI

ÄLÄ SUOTTA RESSAA!

Laatikat limput ja muut
jouluherkut meiltä

MAKOISAA JOULUA!

- Lounas
- Pitopalvelu
- Ota mukaan

Pispalan valtatie 21 • 0400 761127

PAUhouse
...tekemisen tila.

PAUHOUSE ON TAIDETYÖN YHTEISÖ
JA PISPALAN KUMPPANUUDEN
TYÖTOIMINTATALO.

DO ITE!

TYÖLLISTÄMISTAPAHTUMA
PISPALAN JOU!
To 6/12 klo 11-16

PISPALAN VALTATIE 11

<https://pauhouse.jux.com> **PAUHOUSE** www.pispalankumppanuus.fi

PISPALAN NYKYTAITEEN KESKUS HIRVITALON KUULUMISIA

TEKSTI: MIKKO NURMI
KUVA: ARI NURMI

Pispalan nykytaiteen keskus Hirvitalo on toiminut vuonna 2012 monipuolisena ja virkeänä kulttuurikeskuksena.

HIRVITALON NÄYTTELYT

Kesä- ja syyskauden näyttelyihin Kovat kuuluneet **Noora Ojalan** ateenalaista anarkismia käsittelevä näyttely, Rajaton Leikki -ilmiötaidenäyttely, Art Cannibals -ryhmän näyttely, **Irinja Teikarin**, **Hans-Peter Schütin**, **Konstantina Achilleoksen** ja **Riia Leistin** näyttelyt sekä **Emanuele R. Meschinin** ja **Paolo Baraldin** yhteisnäyttely. Tällä hetkellä on meneillään Arjen huoneet -ryhmän näyttely, joka kestää joulukuun toiseen päivään saakka.

HIRVITALON TAPAHTUMAT

Kesän ja syksyn aikana Pispalan nykytaiteen keskuksella on järjestetty useita tapahtumia.

Heinäkuussa Hirvitalo isännöi nyt seitsemättä kertaa järjestettyä Perfor-

manssifesta-festivaalia. Iltapäivästä iltaan kestänyt festivaali piti sisällään toista kymmentä performanssitaitteen esitystä. Heinäkuuhun mahtuivat myös vastakulttuurifestivaali Musta Pispala sekä Vanhan kirjastotalon puistossa järjestetty tuoretta paikallista vaihtoehtoista musiikkia esitellyt Liepeillä-tapahtuma.

Elokuun alussa Hirvitalolla soi progeklassikoiden ja folk-popin säestämänä. Lasten kulttuuripäivänä saimme kokea muun muassa poikien vitsinkerrontaa sekä Punahilkka-sadusta muotoillun näytelmän. Elokuun tapahtumakauden päätti nyt toista kertaa järjestetty osuustoimintaleiri Coop Camp.

Kesään mahtui myös kolmen konsertin mittainen vapaan improvisaation konserttisarja Muusikoiden sokkotreffit. Mukana esiintymässä olivat tällä kertaa muun muassa Yrjö-palkitut **Tee-
mu Viinikainen**, **Mikko Innanen** sekä **Manuel Dunkel**.

Sittemmin syys-, loka- ja marraskuun aikana Hirvitalo on toiminut kansainvälisten lyhytelokuvien, musiikkivide-

oiden sekä meksikolaisen kulttuurin työssijana ja ollut osana Euroopan rakennusperintöpäiviä syyskuussa.

TUNNUSTUSTA

Kevätkauden päätteeksi Hirvitalolle ja Pispalan kulttuuriyhdistykselle myönnettiin Tampereen yliopiston ylioppilaskunnan myöntämä palkinto.

Palkinnon perusteeksi todettiin, että ”Hirvitalo on ansioitunut tamperelaisen kulttuurielämän edistäjänä vuonna 2012, jolloin valintakriteereinä palkinnon saajaksi ovat olleet mm. monivuotinen ja laaja toiminta kulttuurisektorilla, sekä paikallisen kulttuurielämän rikastuttaminen kansainvälisellä toiminnalla ja suhteiden luomisella kulttuurialan toimijoihin eri puolilla Suomea. Hirvitalon periaate pysyä ilmaisena kaikille osapuolille tukee opiskelijakulttuuria ja sen vapaaehtoisvoimin tarjoamat moninaiseen käyttöön soveltuvat, maksuttomat tilat edistävät kulttuurielämän hyvinvointia Tampereella.”

PÄÄ PALOI JA SAHA ULVOI BROOKLYNIN YÖSSÄ

Philip Luddite ja Sami Maalas esiintyivät hirmumyrskyn jälkeisessä New Yorkissa.

New Yorkin Brooklyniin sijaitsen-
va performanssitaitteeseen keskittynyt Grace Exhibition Space oli kutsunut syysohjelmistoonsa monia suomalaistaiteilijoita. Esitykset tapahtumiin oli valinnut monta kertaa Suomessakin käynyt Non Grata- performanssiryhmän Anonymous Boh. Pispalalaisten **Philip Ludditen** ja **Sami Maalaksen** *It's Not Funny Anymore* -esitys oli eräänlainen käsitteellinen sielujen messu. Esityksessä aavemainen partavaahdolla päänsä peittänyt aamutakkiin sonnustautunut hahmo soitti sahaa, jonka ujellus yhdistyi **Timo Vi-**

alaisen tekemään äänimaiseen ja taustalla pyörivään **Wisa Knuutilan** tekemään videoon.

Esityksessä ”aave” myös vangitsi sieluja ottamalla polaroid-kuvia yleisöstä ja liittämällä ne kruunuksi päähänsä. Rituaalimaisen esityksen hui-pentumassa ääni- ja kuvamaisema tiivistyi häkellyttäväksi ryöpytykseksi, Luddiitin pärekruunun leimahtaessa tulleen suurella nopealla liekillä.

TEKSTI: SAMI MAALAS
KUVA: ZAHLEMAN

SWINGFORMERS

HAASTATELTAVA: OMAR TRUCO-KALLONEN
HAASTATTELIJA: SWINGFORMERS ROBOTTI
KUVA: TOMAS KOUBA

- VUOROVAIKUTTEISEN KULTTUURIN ÄÄRELLÄ

Swingformers-festivaali kokosi yleisöä ja eri alojen taiteilijoita Tahmelan rantaan elo-syyskuun vaihteessa. Ohjelmassa oli musiikkia, tanssia, performansseja, runoutta, kuvataidetta ja osallistuvuutta. Noin viidensadan kävijän ja sadan esiintyjän kolmi-päiväisen tapahtuman tunnelma oli monimuotoisen raikas yhdistelmä muinaista ja modernia kulttuuria.

Mikä on Swingformersien perustavanlaatuisen idea?

— Swingformersin ydinidea on siivittää vuorovaikutusta. Vuorovaikutusta tarvitaan mielestämme nykyistä enemmän kaikkien eri taiteenalojen ja kaikkien ihmisten välille, jos halutaan luoda uutta elävämpää kulttuuria ja jotain odottamatonta. Elävällä kulttuurilla tarkoitan sitä, että ei jää kiinni siihen mitä on jo saavutettu, vaan mennään aina askel eteenpäin kohti tuntematonta ja uutta. Lopulta on aika harvinaista, että taiteen kentällä syntyy si mitään uutta, mutta silti uskomme sen mahdollisuuteen ja pyrimme sitä kohti.

Mitkä ovat henkilökohtaiset motivaatiosi olla mukana projektissa?

— On huikea hetki, kun tajuaa että nyt syntyy jotain uutta! Tässä projektissa kiehtoo myös se, että saa tavata paljon kiinnostavia ihmisiä, joilla on jotain erityistä annettavaa. Nautin kun eri alojen tekijät kohtaavat ja alkavat luoda ilman estoja jotain uutta. Ilma suorastaan kuplii ideoita ja luovuutta. Sitäpaitsi Swingformersin tekijänä ei tarvitse itseskään lokeroitua, vaan saa tehdä juuri niin monia päällekkäisiä projekteja ja ottaa niin monta eri roolia kuin haluaa.

Kuinka usein Swingformers-tapahtumia järjestetään, koska on seuraavaksi ja mitä siellä yleensä tapahtuu?

— Swingformers-festivaali on kerran vuodessa. Sen lisäksi järjestämme joka kuukausi pienimuotoisemman Swingformers-klubin eri puolilla Tamperetta. Yhden illan aikana nähdään ja kuullaan monenlaisia poikkitaiteellisia esiintymisiä. Yleisöä otetaan yleensä mukaan esityksiin osallistuvilla elementeillä ja sosiaalisilla peleillä. Esimerkiksi viime klubilla leikimme byrokraatia-teemalla ja haastoimme ihmisiä täyttelemään luovasti monenmoisia humoristisia hahmoksia ja lomakkeita liittyen lähinnä sosiaalisen vuorovaikuttamisen lupiin. Se avasi ihmisiä uudenaiseen kommunikointiin ja itsensä ilmaisuun.

Tarvitseeko olla "taiteilija" tullakseen mukaan? Entä jos on taiteilija, mitä Swingformers voi tarjota?

— Luovuus on kaikille ominainen asia, ja ei tarvitse olla virallinen taiteilija nauttiaakseen siitä. Kaikkien alojen tekijät ovat tervetulleita, jos heillä on edes hitunen seikkailumieltä. Mikä vain totutun rajan ylittäminen voi piristää elämää ja antaa uusia ideoita arkeen ja omaan työhön. Monet taiteilijat kaipaavat jotain uutta elementtiä työhönsä, mutta tässä maailmassa on paineita siitä, ettei saisi erehtyä ja että pitäisi olla heti valmis. Sellainen tyrehdyttää kokeilun ja saa lukkiutumaan siihen omaan juttuun. Swingformers voi antaa mahdollisuuden löytää uusia yhteistyökumppaneita ja avata omaa taiteellista työtä uuteen suuntaan.

Mikä on ollut mieleenpainuvinta tai parasta tapahtumien tai festivaalien järjestämisessä? Entä haastavinta?

— Se on parasta, kun näkee oman työnsä hedelmät siinä, että ihmiset innostuvat tekemään jotain luovaa yhdessä ja jakavat uudella tavalla itsestään muille. Haastavinta tapahtumia järjestettäessä on osata käyttää rajalliset resurssinsa olennaisiin asioihin oikealla hetkellä ja hahmottaa kokonaisuuden tarpeet samalla kun takoo kymmentä eri rautaa tulessa.

Minkälaista maailmaa Swingformersit haluavat luoda?

— Pyrkimyksenä on luoda kulttuuria, joka inspiroisi kaikkia meitä ponnistelemaan luovemman, leikkisemmän ja rajattomamman maailman puolesta ilolla ja antaumuksella keveästi kuin höyhen, mutta peruskallion järkähtämättömyydellä.

Jos saisit toivoa yhden toiveen (näin joulun alla esimerkiksi Joulupukki voisi toteuttaa), mitä se voisi olla?

— Toivoisin, että pääsisin lentävän hollantilaisen kyytiin, ja lentäisimme maailman ympäri noukkien kyytiin kaikkein oudoimmat ja visionääreimmät tyytit ja sitten antaisimme palaa!

JALKAPALLON JUHLAA PYYNIKILLÄ

Pispalan kapeilla kujilla ehkä sittenkin juhlietaan jalkapallon sarjanousua. Tampereella kärsitystä karsintafinaalitappiosta huolimatta Tahmela on saamassa paikan viidenneksi korkeimmalle sarjatasolle ensi kesäksi. Ja silloin kenties vastaan asettuvat jälleen Tampere Unitedin kannattajat.

Sarjatasoa ei pidä antaa hämätä. Tahmelan Vesan ja Tampere Unitedin kannattajayhdistyksen pari vuotta sitten perustaman TamU-K:n välinen kutosen finaaliottelu (7.10.) todisti,

että aladivarisella jalkapallokulttuuri elää vahvaa nousua. Siihen tarvitaan ”ainoastaan kaksi faniensa rakastamaa seuraa”, kuten kaupunkilehti Moro tuoreeltaan kirjoitti.

Pyynikin iltavaloissa ottelua oli seuraamassa yli 400 katsojaa. Kannatuslaulut raikui ja liput liehui koko ottelun ajan suomalaisittain poikkeuksellisesti.

Tahmelan Vesan kannattajiakin paikalla oli aikamoinen joukko. Jo menomatalla ottelupaikalle Tahmelan fanibussissa ei jäänyt epäselväksi kuka on se tietty. Katsomossa Vesan värit oranssi ja musta olivat hyvin esillä. Trumpetein ja vetopasuunoin vahvistettu kannatuslaulu ”Tahve maalin tekee taas” (säv. *When the Saints Go Marching In*) kaikui niin että ei tarvinnut hävetä Tampereen Sinikaartin rinnalla. Onhan näitä juttuja harjoiteltu Pispalan karnevaaleilla.

Tamun kannattajat kotijoukkueena olivat luoneet mahtavat puitteet. Ottelu jopa lähetettiin suorana radiossa ja netissä. Taustalla leijuu vahva kapinahenki Tamun liigasta sulkemista vastaan. Sinällään kannattajien perustamat seurukset eivät ole uusi ilmiö. Esimerkiksi Manchester Unitedin kannattajat perustivat oman seuransa, FC United of Manchesterin, jo vuonna 2005 vastalauseena joukkueen omistusjärjestelyil-

le ja bisneshenkisyydelle. Fanipohjalta toimii myös Englannin neljänneksi korkeimmalla tasolla pelaava AFC Wimbledon. Myös Porissa FC Popan lahjusraunioille kannattajat perustivat

Porin Palloilijat, joka pelasi tällä kaudella Satakunnan Vitosta.

Entä miten sitten kävi itse ottelussa?

Kuka on se nopea poika? Tahmelan Vesa. Kuka on se komia poika? Tahmelan Vesa. Ylhäältä vasemmalta: Olli Tuomarla, Lassi Vääntinen, Timo Koistinen, Veli-Matti Luukko, Janne Lamminen, Mikko Hernetkoski. Alhaalta: Timo Mattila, Pekka Nieminen, Joonas Nieminen, Arto Karima, Juha-Pekka Mäkinen, Jussi Piha, Panu Punkari. Joukkueen kapteenia Lassi Vääntistä voi ihailla myös Suomen maajoukkuepaidassa salibandy MM-kisoissa 1.-9.12.2012.

Varmaan Tamun sinipaidatkin myöntävät, että Vesa ensimmäistä puolituntista lukuun ottamatta hallitsi kenttätapahtumia. Joukkue nousi **Lassi Vääntisen** ja **Joonas Niemisen** maaleilla tasoihin ja näytti vahvasti siltä, että nousupaikka karkaa Tahmelaan. Mutta niin kuin usein käy, innokkuus saattaa kostautua. Loppuhetkillä Tamun kapinalliset on-

nistuivat kuitaamaan pokaalin kahdella hallitulla vastaiskumaalilla.

Perinteikäs, lähes sata vuotta vanha Tahmelan Vesa ja sen kannattajakulttuuri elää uutta tuleamistaan. Ensi kesänä seura joutuu kuitenkin edelleen pelaamaan kotiottelunsa jossain muualla kuin Tahmelassa. Niin, miten on Kim-

Tohvelit jalassa taas turnauksiin!

TEKSTI: JARI NIEMELÄ

FC Pispalan Tohvelisankarit valmistautuvat jo toisiin Reiskahöntsyn MM-kisoihin. Ne pidetään viimevuotiseen tapaan Koulukadun kentällä maaliskuun puolivälissä. Sankarimme pelaavat harrastesarjassa, johon mukaan tulevat muun muassa Pietarinkadun Oilers, Ile Vainion Rockfutsijoukkue, Pate Mustajärven Ikurin turbiini, Heikki Salo & pojat sekä Ilveskonkareiden Reinocaster. Kaikkiaan joukkueita on 16.

– Valmistaudumme turnaukseen lähinnä mentaalipuolella. Lähempänä koitosta avaa uuden strategiamme, vihjaa joukkueen ylipäävalmentaja **Pekka Haapakoski**. Turnauksen hyväntekeväisyysjuhliissa esiintyvät Pietarinkadun Oilers ja Reino-houseband muutaman tutun solistin kera.

Vesannolla oli hyvä fiilis

FC Pispalan Tohvelisankarit ottivat kesällä osaa Reiskajalkapallon MM-kisoihin Vesannolla. Joukkueen vasen pakk **Esko Mäkinen** kertoo fiiliksen olleen lähes täydellisen.

– Tohvelisankarit pärjäsivät erinomaisesti, mikäli tulos mitataan yleisösuosiolla ja sympatioilla. Ja miksi-pä ei mitattaisi? Maaleja tehtiin myös,

FC Pispalan Tohvelisankarien valiopelaajat Hannu Hyttinen (vas.) ja Esko ”Huuto” Mäkinen riipilevät.

mutta ne eivät ole oleellisia, sillä ne vievät huomion pois itse asiasta eli pelaamisesta, kommentoi Esko ”Huuto” Mäkinen.

– Ainoa asia, mistä voisin olla nyrpeä, oli alueen ruokailumahdollisuudet. Kasvis- tai kalaruokaa oli tarjolla tosi niukasti. Lihansyöjät pärjäsivät kyllä tässä lajissa hyvin. Joka tapauksessa kulinaristiset seikat eivät ole oleellisia tässä, sillä ne vievät huomion itse asiasta eli pelaamisesta. Mäkinen odottaa ensi kesän turnauksen olevan yhtä lailla menestyksekkään niin Tohvelisankareille kuin kaikille muillekin joukkueille.

– Soisin myös yleisön saavan nauttia

visuaalisesti ja auditiivisesti loistavasta pelistä ja kaikesta muusta mukavasta, mitä Vesanto jälleen meille tarjoilee. Pallo tulee kenties jälleen olemaan pyöreä, mutta sehän ei ole oleellista, sillä se vie huomion itse asiasta eli pelaamisesta.

Reiskahöntsyn välineet

- Jalassa Reinot tai Ainot
- Jääkiekkomaila
- Pieni kumipallo
- Koulukadun kaksi kenttää 16.-17.3. 2013

NAARASIKONI NÄYTTÄYTY REINO-KAUPASSA

Pyynikillä asuvan ja Pispalassa vaikuttavan kuvataiteilijan **Paula Huhtasen** Naarasikoni 2012 -näyttely hehkuu Finlaysonilla Reino-kaupan tiloissa loppiaiseen asti. Huhtanen on tunnettu maagisesta ja värikylläisestä taiteestaan. Hänen teoksissaan näkyvät lappilaiset juuret ja pispalalaisuus.

Huhtanen kertoo, että Naarasikonimaalaukset ovat hyvän lähettelijä paha, ahneutta ja henkistä ahtautta vastaan.

– Toivon näyttelyn antavan energiaa muutoksen synnyttämiseen linnunradalla, olkoon kyse sitten ilmaston- tai asennemuutoksesta tai muutoksesta kohti yhteisöllistä elämää.

Kuvataiteilija Huhtasen juuret ovat

Lapissa, jossa hän – PAU – syntyi vuonna 1965.

– Lappalaiset juuret, elämä etelässä, tanssiva sivellin ja värit – spektri paletin koko kirjossa on osa minua.

Huhtasen mukaan taidetyö Pispalassa on vaikuttanut hersyvästi hänen luomistyöhönsä ja taiteensa vapauteen.

– Taiteen tehtävä on osoittaa uusia näkökulmia. Tampereella mahdollisuudet avautuvat moneen suuntaan. Pispalassa taiteen keinoin voit tehdä melkein mitä vain – mitä mielikuvituksellisempi asetelma, sitä enemmän sille saa kasvualustaa.

Naarasikoni 2012 Reino-kaupassa 7.12.2013 saakka. Ma-pe 10 - 18, la 10-15.

Vapaa pääsy.

TEKSTI JA KUVA: JARI NIEMELÄ

Infot: Kuuntele ja katso ottelutapahtumat netissä. Youtube-haulla TamU-K-Tahve 4-2. Radioselostus: <http://vastapallo.fi/kotimaa/joukkueet-kotimaa/vastaradio-live-tamu-k-tahve/>. Tahven pipoja ja fanipaitoja saatavilla Pispalan kirjastotalolta joulumyyjäisistä ja Pub Kujakollista.

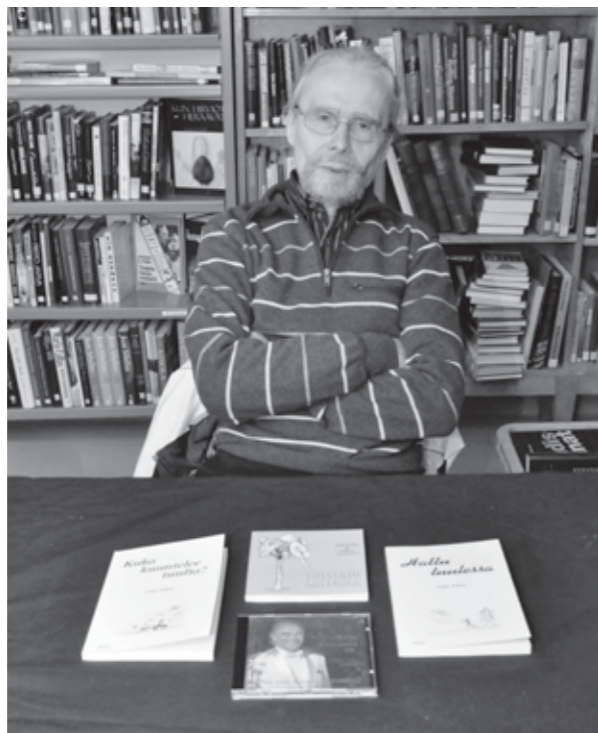
VILÉN KIIHDYTTELEE

TEKSTIT: JUHO YLINAMPA
KUVAT: ILPO MIKKONEN

Asko Vilén ehti juosta kolmisenkymmentä maratona, tehdä parhaat tuloksensa kunnioitettavassa yli kuudenkymmenen vuoden iässä, ennen kuin iskiasvaiva sitten pisti touhulle lopun. Nyt hän levittää pöydälle kolme omakustannerunokirjaa, jotka kaikki ovat ilmestyneet tänä vuonna. Neljäskin olisi ollut jo melkein valmiina, mutta Vilén päätti kuitenkin hioa sitä vielä kaikessa rauhassa. Mikä ajaa miehen kirjoittamaan?

– Mähän kirjotan vaan siksi että mulla olis jotain järkevää tekemistä.

Se ei ole huono syy. Miehiä on menehtynyt järkevän tekemisen puutteeseen. Varsinaisen työuransa Vilén teki musiikkioppilaitoksissa teorian ja säveltäjäopettajana, sekä säveltäjänä. Hänen kynästään on lähtenyt satamäärin kevyitä kappaleita ja sävellettyä runoutta ja lisäksi kuoro- ja orkesteriteoksia. Vilén säveltää edelleen mielellään, mutta säveltäjä tarvitsee esittäjän, eikä tällä hetkellä mitään ole tulilla. Kolmen runokirjan rinnalla pöydällä lepää kuitenkin myös yksi levy. Missä välissä tämä on tehty? Pari kuukautta sit-

Mies ja työt. Keltaisen sarjan kirjat kulkevat nimillä *Kuka kuuntelee tuulta* ja *Hattu tuulessa*.

ten Vilén penkoi kotonaan täysinäisiä kaappeja ja huomasi, että siellä oli pari nauhaa.

– Katoin et mitä ne on, ja toinen sattu olemaan tämän masternauha, analoginen nauha.

Todistusaineisto kahdenkymmenen-

seitsemän vuoden takaa piti kätköissään sävellettyä ja laulettua suomalaista runoutta, alkaen Leinosta Larin Kyöstin kautta Sarkiaan. Levy piti julkaista jo tuolloin, mutta suunnitelma hautautui yksityiselämän myllerryksiin.

Uusvanhalla levyllä runot laulaa ”Nokian Pavarotti” **Keijo Kuivanen**. Vilén itse johtaa nelihenkistä taustayhtyettä, jossa soivat huilu, klarinetti- ja bassoklarinetti, piano ja kitara. Miltä nämä laulut nyt vuosien hiomiin korviin kuulostavat?

– Ne on ihan kelvollisia, Vilén toteaa, ja jatkaa kertomalla pitäneensä aina melodisesta musiikista. Näiden sävellysten juuret ulottuvat itse asiassa Schubertin liedeihin saakka. *Ota sun kaunis kantelees* on herkkä, ajalle epätyypillinen levy, joka sopivassa paikassa soitettuna pistää muistot liitelemään ja silmäluomet väräjä-

mään.

Levyä myy esim. Finavec:

finnavec.keiku@luukku.com

040 506 1778

Kirjoista kannattaa kysyä suoraan:

askovilen@gmail.com

KALEVALAN SANKARI

Kuvassa ”Rane” (**Rauno Siiriä**), jota Pulterin Kalevala luonnehtii seuraavasti:

luonnehdintaa Pulterin vakioasiakkaita. Asiantuntijana ja asiakkaiden tuntija-

Vakavana pöydässän edessään sanomalehti istui Rane, jotain pohti mutta kertonut ei muille
sanoi toki mielipiteen tärkeimmistä asioista Ekin kanssa kävelivät hoitelivat kuntoansa.

Tällä kertaa Ranella on kuitenkin kädessään itse Pulterin Kalevala, yksi Vilénin tämän vuoden julkaisuista. Paikallisklassikko, joka pitää sisällään reippaat sata vastaavan tyylistä

na on Vilénillä apunaan ollut Pulterin ravintolapäällikkö **Juha Tuominen** eli Kältsy.

Useampikin on innostunut keräämään omaan kalevalaansa omistuskirjoituksia, mutta tietävästi Rane on päässyt pisimmälle. Häneltä puuttuu enää noin kymmenkunta merkintää, jotka taitavat melkein kaikki kuulua edesmenneille. Rautaisen nimikirjoituksenmetsästyskunnan salaisuus ovat valppaus, hyvät lähtöasetelmat, ja ulkopuolinen apu. Rane asuu lähellä, sai kalevalan käsiinsä heti ensimmäisenä, ja Kältsy vielä silloin tällöin vinkkaa jostakin asiakkaasta.

Pulterin kuuluisuuksien jahtaaminen on Ranelle kuitenkin herrasmieslaji. Esimerkiksi kesken ruokailun ei ketään mennä häiritsemään.

VIHTORIN SATTUMUKSIA PISPALASSA

Tapaan Vihtorin Yläkerta-baarissa. Katsellemme nurkkapöydästä autojen loputonta letkaa Pispalan valtatiellä. Miten Pispala on muuttunut vuosien varrella?

–**Y**läkerrassa on nopeampi palvelu kuin Paviljongissa aikoinaan. Paviljongin **Kari** pelasi tiskin takana pelejä, eikä huomannut asiakkaita. Porukka on myös nuorentunut. Paviljongin kanta-asiakkaista enää **Seriffi**, **Nipa** ja **Sintonen** käyvät täällä, pohtii **Vihtori Nieminen**.

Vihtori on asunut koko elämänsä Pispalassa. Hänellä on tytär ja kaksi lastenlasta. Hän on työskennellyt paperitehtaissa ja rakennuksilla. Hän on ollut viisi vuotta sairaseläkkeellä. Vihtori harrasti nuorempana yleisurheilua, kori- ja lentopalloa ja shakkia.

Vihtori syntyi nykyisen Ratakadun kulmilla. Se oli siihen aikaan Pispalan valtatie kakkonen. Perhe muutti Näsijärven rantaan. Myöhemmin vanhemmat ostivat Mälikadulta talon.

– Näsijärven rannalla laineet löivät melkein talon seinään, jos sattui sopiva tuuli. Venesataman paikalla oli komea hiekkaranta. Sitä sanottiin Uran-rannaksi tehdas Uran puutyöuran mukaan. Vakoilimme rannalla, mitä isommat pojat harrastivat pukuhuoneissa tyttöjen kanssa, sanoo Vihtori.

Oikeastaan asuttiin Ahjolassa

– Kiusasimme Ahjolan talkkaria kakarana. Kutsuimme häntä Tex Willeriksi.

– Pelasimme kerran Ahjolassa Tampereen kuurourheilijoita vastaan koripalloa. Yksi kuuro ei kuullut vihellystä ja juoksi Pasasen Ilkan jalkoihin. Suojatessaan polvellaan itseään kuuron polvi osui Ilkan leukaan. Ilkka teki vielä korejakin, kunnes sanoi, että päätä särkee kovin. Hän meni pukuhuoneeseen eikä tullut ikinä enää tajuihinsa. Ilkka oli silloin 19. Hänellä oli vanhoja hyytymiä päässään, toteaa Vihtori.

Vihtori oli ollut Pasasen Ilkan kanssa samaan aikaan Seimen ja Ahjolan tarhoissa ja koulussa. Kaverukset olivat kohtalokkaan koripallopelin aikoihin lähdössä armeijaan.

Vihtorin mukaan Salen paikalla oli kaksi puutaloa, joista toisessa Pasasen

TEKSTI: KIRSI HIETALA
KUVA: SOFIA PYHÄLÄ

Ilkka asui. Salakan pojat asuivat siellä myös, joten Vihtori pyöri siellä paljon. Talot purettiin 1980-luvun alussa.

– Meillä oli oma urheilukenttä Pölkylän raiteiden vieressä: monttua sannottiin morkuksi. Se sijaitsi kirkon takana olevan parkkipaikan lähellä. Harrastimme siellä yleisurheilua.

Vihtorin mukaan Tahmelan kentän yläpuolella oli hyppymäki, Tahmelan mäki.

– Sain äijältä 6,5 markkaa, jos hypäisin hyppyristä. Lähdin sieltä vahingossa vanhan ajan suksilla. Eihän niillä pysynyt pystyssäkään. Hyppyni olikin kuin harakan lento, kuvailee Vihtori.

Värikästä touhua

Vihtorin mielestä parasta aikaa Pispalassa oli 1960-luvun lopulla ja 1970-luvulla. Hän oli silloin nuori ja häntä kiinnosti katsella Pölkylänmäellä vanhan liiton miehiä ja naisia. Se sijaitsi vähän Haulitornista Lielahteen päin.

– Silloin vähän juopoteltiin ja tapeltiin. Joka viidennestä talosta sai pullon vielä 1970-luvulla. Pölkylänmäellä yhdessä porukassa juotiin tenua ja toisessa viinaa. Korttiringeissä pelattiin joissain pienempää ja joissain isompaa.

Vihtorin mukaan Pölkylänmäellä oli ihmisläheistä menoa ja omalaatuisia persoonia, kuten Pesosen Kaltsi, Harjulan Mikko ja Taulu-Roope. Hekin ovat olleet jo vuosikymmeniä haudassa, eikä sellaisia persoonia ole ollut sen koommin.

– Taulu-Roope oli juoni jätkä. Hän liioitteli usein humalaansa, jotta talutaisimme hänet kotiinsa, sillä hänen muijansa ei kehdannut nalkuttaa hänelle muiden kuullen. Aina kun tulimme

Palanderin Heikin kanssa Ahjolasta pelailemasta, hän norkoili Ylä-Voiman kaupan kulmilla. Hän kyseli, viitsittekö pojat hakea hänelle apteekista pikkupullon menthoolisprää. Kerran **Valkisen Matti** toikin hänelle kaupasta metwurstia, ja Taulu-Roope rupesi itkemään, että kyllä hänkin on ihminen, naurahtaa Vihtori.

– Vielä 1970-luvulla täällä oli värikkäitä kämppiä, huvikumppuja ja nousevan auringon taloja. Oli erilaista touhua kuin Pulterissa tai karjabaareissa.

Vihtori tapasi tyttärensä äidin nousevan auringon talossa, kun hän oli tämän isän kämpässä Mälikadulla juopottelemassa. Siinä oli kahdeksan 10 neliön kämppää yhteiskeittiöllä.

Vihtorin mukaan Pispalaan alkoi tulla 1980-luvulta lähtien rikkaita, jotka ostelivat raha-asuntoja maisemien vuoksi. Se toi muutoksen Pispalaan.

– Pispala on muuttunut paljon. Aiemmin ihmiset tunsivat toisensa ja olivat hyvin yhteisöllisiä. Nykyisin täällä ei juuri pispalalaisia olekaan. Meidän porukasta täällä asuu enää vain Palanderin Heikki, miettii Vihtori.

Vihtorin 60-vuotissyntymäpäivää vietetään Yläkerta-baarissa lauantaina 12.1.2013 klo 18.

Kiitän Asiakkaitani

kuluneesta kahdestakymmenestä
vuodesta Pispalassa ja toivotan
hyvää joulua ja onnea uuden
vuoden jokaiselle päivälle!

Parturiliike Vuokko Viljanmaa
Pispalan valtatie 83, Tampere
(03) 3444 555

TAMPEREEN LIHAJALOSTE OY

jo vuodesta
1949

Husqvarna VIKING SINGER

PARHAAT TUOTTEET - PARASTA PALVELUA!

Ompelukoneet • Saumurit • Silityslaitteet • Huoltopalvelut

Klikkaa
www.ompelijanmaailma.fi

Liikkeemme yhteydessä
toimii myös edullinen
ja Suomen monipuolisin
ompelijan verkkokauppa.

OMPELUKONEKESKUS KOIVU

Pispalan valtatie 50, Tampere, (03) 344 0022

RAVINTOLA TELAKKA

Tullikamarinaukio 3. 33100 Tampere
www.telakka.eu | carneval@telakka.eu

Huonekalut • Verhoilu • Tyyli

Mistä on hyvä verhoilu tehty?

Laadukkaista kankaista,
kestävistä materiaaleista,
käsityön ammattitaidosta.

made by *Anu-Riina*

made by Anu-Riina, Pispalan Valtatie 41, 33250 Tampere
+358 45 8644926, www.anu-riina.fi

*Kotiin
jouluksi!*

Työssä **HARTIAT RENTOINA
JAKSAT PAREMMIN...**

KOTONA

URHEILUSSA

Apteekeista, luontaistuote-
kaupoista ja osastoilta.

KIPUKOUKKU®
WWW.KIPUKOUKKU.INFO

Seuraava Pispalalainen ilmestyy
toukokuussa 2013!

Usean vaihtoehdon **Lounasravintola.**
Tasokas ja tunnettu **Pitopalvelu.**

Keittiömestariimme valmistama
Lounas noutopöydästä **8,20 €**
Ma-Pe klo 10.30-14.00

Rantatie 27, Tampere | Pisparannan kiinteistö.
1,5 km Särkänniemestä Lielahteen päin.

**K-MARKET TAHMELAN VÄKI TOIVOTTA AASIÄKKÄILLEEN
RAUHAISSA JOULUA JA HYVÄÄ UUTTA VUOTTA 2013!**

**TERVETULO A
KIISIPUUKOLLE**

**torstaina 13.12.
alk. klo 15**

TAHMELA
Tahmelan viertotie 2
puh. (03) 223 5241
ma-la 9-21, su 11-21

KAUPPIAS HOITAA HOMMAN

PISPALAN UITTOTUNNELISTA VÄÄNNETÄÄN JÄLLEEN

Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunta käsittelee joulukuussa toistamiseen esitystä Pispalan vanhan nippu-uittotunnelin muuttamisesta veneiden siirtoväyläksi. Hanke jäi marraskuussa pöydälle äänin 6–5.

Mikäli hanke toteutuu, Pyhäjärven rantaan asennetaan uusi laiturirakennus ja Näsijärven puolelle tunnelin suulle veneluiskan käyntisilta. Vanha tukinkuljetukseen rakennettu rataväylä peitettäisiin asfalttibetonilla,

ja Pyhäjärven laskuluiskan edustalla laajennettaisiin kääntöpaikkaa. Tarkoituksena on, että veneitä voitaisiin siirtää traktorin vetämällä trailerilla järveltä toiselle.

Hyhkyssä hanke on herättänyt laajaa vastustusta. Myös Pispalan asukasyhdistyksen mielestä ensisijaisesti tunneli ottaa käyttöön kevyen liikenteen väylänä.

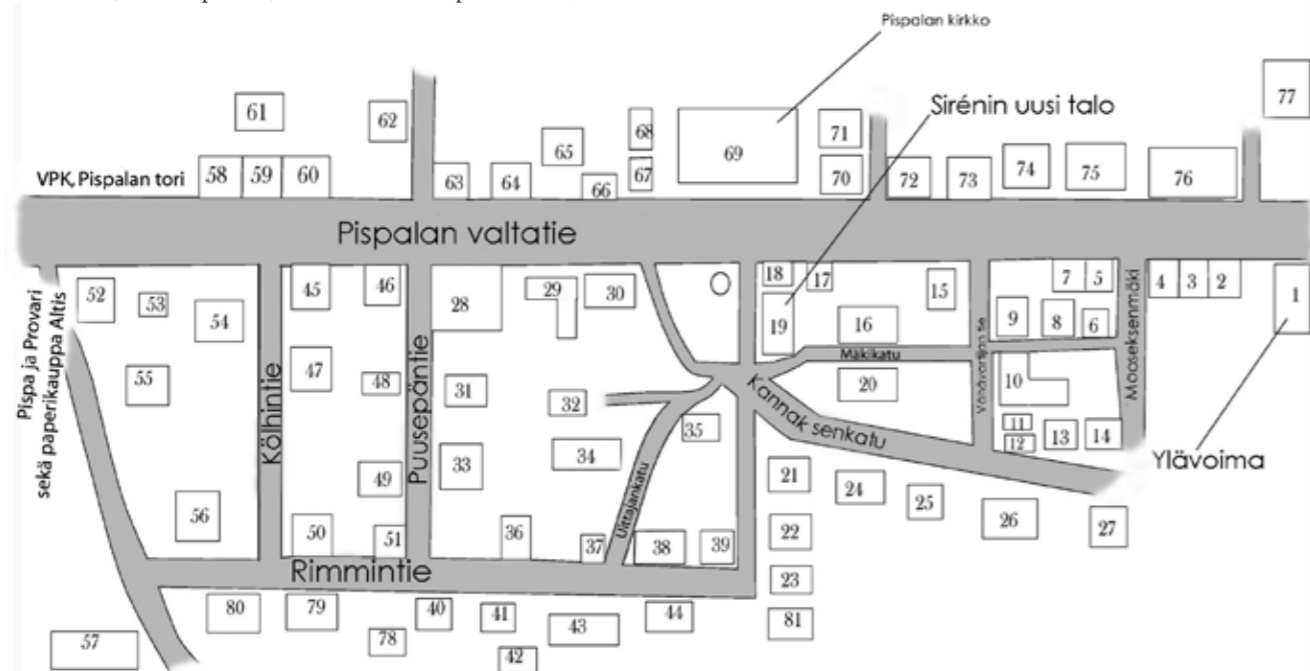
– Uittoperinteen rakenteita ja ratapainetta pitäisi samalla kunnostaa

luontoarvot (kasvit ja linnusto) huomioiden. Veneiden kuljetus pitäisi tutkia erikseen tarkkaan, onko se mahdollista nämä mainitut ensisijaiset käytöt ja arvot huomioiden. Jos lähdetään yksioikoisesti tekemään traktoriväylää venekuljetuksiin, on se väärä marssijärjestys, todetaan yhdistyksen hallituksen muotoilemassa kannanotossa, joka ontarkoitus toimittaa yhdyskuntalautakunnalle vielä ennen seuraavaa, ratkaisevaa kokousta.

KORJAUS EDELLISNUMEROON

Pispalalaisen edellisessä numerossa Jukka Sirén muisteli vanhaa Pispalaa. Juttuun liittyi kattava talokaavio, jossa muutaman talon selitys oli harmillisesti päässyt hukkumaan toimituksen käsittelyssä. Pahoittelemme tapahtunutta. Tässä kaavio täydennettynä.

1. Ylävoima, 2. Järvi, 3. Huhtala (kadunlakaisija), 4. Kampaamo (Siiri) – Kulon talo, 5. Toivonen, 6. Mäkelä (tri. Mäkelän vastaanotto), 7. Mäkelä, 8. Mäkelä, 9. Lampinen, 10. Iso Simola, 11. talossa asui mm. Timo Malm, 12. talossa asuivat mm. Karimäet, 13. Laban eli Lauri Jokisen talo, 14. Heinosen talo, 15. tuomari Alpo Simola, 16. opettaja Aimo Simola, 17. Karin ja Sirolan kaupan talo (kuului Simolalle), 18. Sirénin vanha talo, rak. 1903 (Sirénin vanha sauna), 19. Sirénin uusi talo (Sirénin uusi sauna), 20. Paleniuksen talo, 21. Joen talo, 22. sähkömies Perämaan talo 1, 23. sähkömies Perämaan talo 2, 24. kättilö Siimeksen talo, 25. kaupungin omistama talo (Vuolteet asuivat), 26. Paasikosken talo (Paasikosket omistivat Uran tehdasta), 27. Aallon talo, 28. Tuotannon talo, 29. Majamaan talo (mm. räätäli Karttunen ja Toivosen leipomo), 30. Joutselan talo, myöh. Ravintola Amanda, 31. Heinonen, 32. Aimo Simolan omistama talo (asui Heikkilä), 33. Luukkasen talo, 34. Uittoyhdistyksen talo, 35. Sivunen ja Palonen, 36. opettaja Halme, 37. Uittoyhdistyksen sauna, 38. Nevalainen, 39. Aira Helin, 40. rovasti Salo, 41. Toivonen, 42. Harmes, 43. Vilen, 44. Pispalan neuvola, 45. Civill, 46. Reini, 47. Ahdin baari, 48. Helander, 49. kanslisti Salo, 50. Koivisto/autokorjaamo, 51. poliisi Järvinen, 52. Tammelan meijerin ja valtion talo, 53. Kölhi, 54. Järvinen, 55. Kölhi, 56. Koiso, Pispalan puhelinkeskus, 57. Pispalan vanha koulu, myöh. sivukirjasto (palanut), 58. Kesikastari piti kioskia, 59. Tarkit asuivat, 60. kauppias Rouhento ja kauppa, 61. Lahtinen, 62. Näre-Keskinen, 63. Snell eli "Nelli", 64. Heiskanen-Kolu, 65. Ring, 66. Salminen, 67. Sulin, 68. Laaksonen, 69. Pispalan kirkko, 70. Kangas, 71. Pispalan vanha posti/Helenius, 72. Nystedt (valimo), 73. Pispalan uudempi posti/om. Pekka Simola, 74. Iastenseimi/tarha, 75. Foncellin talot, 76. Ihantolan talot, 77. Ahjola, 78. Ahosen verhoomo/Ahonen, 79. Vilkmän/Luukkainen, 80. Rimpivaara, 81. Nieminen (Pispalan kättilö). 0. Punaisen tukkujen anturakivet.

Pispalan taloja: Pispalan torin ja ylävoiman välillä n.1940-1960

NettiExtra 2/2012

Näitä sivuja et painetusta lehdestä löydä! NettiExtra -sivut on julkaistu ainoastaan sähköisessä muodossa.

Hometalosta unelmataloksi

Juttuun liittyvät lisäkuvat ja selostukset korjausvaiheista. Varsinainen juttu löytyy lehden sivulta 33.

Mäkikadun puoleinen seinä oli hurjimmasa kunnossa ennen korjausta. Irvistävien lahojen rimojen välistä pilkottaa muovi, joka on aivan väärässä paikassa tiivistämässä sisältä ulos pyrkivää kosteutta rakenteisiin. Korjaajat odottivat kauhulla purkutytötä. Kuinka ylös muovi menee ja kuinka pahoin ovat sen alla olevat rakenteet lahonneet ja homehtuneet?

Mäkikadun puoli laho laudoitus ja muovikalvot purettuna. Muovi ei ollut onneksi kuin seinän alaosalla eikä siinäkään ilmeisesti kovin monta vuotta. Koskapa alta paljastui komeaa punahonkahirttä, joka oli kestänyt jopa muovituksen kosteusrasituksen jokseenkin hyvin. Vain joistain kohdin alimpien hirsien ulkopintoihin jouduttiin veistelemään paikkapaloja lahoihin, eikä hometta ollut kehittynyt hirsisiin. Ulkovoiren peitosta löytyi myös vanha ikkuna-aukko, joka päätettiin ottaa takaisin käyttöön. Tätä piti kaupunkikuva-arkkitehtikin hyvänä, varsinkin kun suoraan vastapäätä ei ole asuintaloa.

Keittiö kauan kestäneessä väliaikaisessa vaiheessaan, joka oli viriteltävä pian käyttöön kun vauva ilmoitti tulostaan.

Kaikki likainen, laho, homeinen tai muuten epämiellyttävä ja epäterve materiaali on purettu pois, lattia korjattu, seinät ja katto odottavat vuoroa, sillä akuuttimmat hommat pitää saada alta pois: ulkokuuraus, katto, ikkunat ja ovet.

Valmis keittiö (paitsi listat puuttuu tietysti). Pitkän suunnittelun ja ahkeran nikkaroinnin tulos. Jokainen neliösentti on hyödynnetty sokkeleita myöten. Kaikki puiset kalusteet itse tehty ja osin teetetty suoraan paikan päälle, tapetti Ritolan Jugend magnolia. Kodinkoneet, vetimet ym. yksityiskohdat haalittu eri kaupoista, netistä, kirpputoreilta, purkutaloista ja vaikkamistä. Haaliminen kesti kaikki nämä vuodet, mutta kannatti. Kaikki alkuperäiset kattopanelit, lattialaudat, sisäovet, listat ym on säilytetty jos ovat suinkin olleet korjauskelpoisia. Kaikki lattiat ja seinät avattiin laho-, home- ym. vaurioiden varalta. Vain yhden huoneen lattialankut pystyttiin käyttämään uudelleen. Lisätarpeita on keräilty purkutaloista ja vanhoja rakennusosien kaupoista. Vanhantyylistä leveää lattialankkuakin löytyi pienellä etsinnällä uutenakin.

PISPALAN PULTERI
RUOKAA JA JUOTAVAA OIKEUDET LEGENDA 1968 VUODESTA
AITOA TUNNELMÄÄ

RUOKA-ANNOKSIA, ESIM. LOHTA, SILAKKAPIHVIT, MAKSAA KERMASIPULIKASTIKKEESSA, LIHAPULLAT, HUNAJABROILERI, HAMPURILAISANNOKSIA... SUPERPIHVI MAUN MUKAAN PIKKUANNOKSIA TALON SALAATIT

JUOTAVAA

Avoinna arkisin 11-02 la-su 12-02

Keittiö avoin ma-ti 11-19 ke-pe 11-21 la 12-21 su 12-19

Pispalan valtatie 23 puh. 050-452 3465

Pyynikin näkötorni

MAANKUULU
MUNKKIKAHVILA

Olemme mukana Tampereen joulutorilla 5.-23.12. klo 10-19

Avoinna joka päivä 9-20, jouluaattona 9-15 p. 03 212 3247, www.munkkikahvila.net

KAUNEUSHOITOLA
AFRODIT

Sky-Cidesco kosmetologi
TIINA ISOKASKI
Satakunnankatu 38,
33210 TAMPERE
puh. (03) 213 2226
www.kauneusafrodite.fi
Ti-pe 10-17

24 vuotta Pispalassa Pispalan valtatie 21
VIINI JA OLUT p. 222 9661
TARVIKE SHOP Av. 10-17
la 10-14
www.pirkanmaanviiniolaolut.com

KAMPAAMO
HÄME

Reija Jantunen
Pyynikintori 8, puh. 222 0140
AVOINNA: ark. 9-17
la 9-13
ke suljettu

HAMMASLABORATORIO

MARKKU JÄRVINEN
erikoishammasteknikko

PIRKANKATU 3, 33230 TAMPERE. PUHELIN (03) 213 0329.

Lainalaatikko
puh. (03) 222 0956
Yritys- ja kotimuutot
www.lainalaatikko.fi

Vuokraamme:
• Laatikot
• Muuttokärryt
• Kotiinkuljetus

MUUTTOKESKUS
Noutovarasto Pispalanvaltatie 27

PISPALAN
PUTKI POJAT
Pispalan valtatie 120 B 11 Puh. 010 440 6000
Postiosoite: pispalan@putkipojat.fi
PL 30 33251 Tampere

www.putkipojat.fi

Hyvää Joulua!

